

2an)

APOLOGIA

LEONARDI FVCHSII CONTRA HIEREMIAM Thriuerum Brachelium,
Medicum Louaniensem, qua
monstratur quod in uiscerum
inflammationibus, pleuriti-
de præsertim, sanguis
edirecto lateris affe-
cti mitti de-
beat.

ADIECTA EST MATTHAEI CVRTII
*Ticinensis Medici doctissimi cum Neotericis de
uena in pleuritide sectione erudita disceptatio.*

*Haganoæ in Officina Petri Brubachij.
Anno M. D. XXXIIII.
Mense Augusto.*

Cum gratia & priuilegio Cæsareo.

VD16

TOLOGIA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

LEONARDUS VERNI CONTINUA

PERITISSIMO

MVLTAQVE RERV M EXPERIENTIA

prædito Iohanni Magebuccho inclytæ urbis No-
rinbergæ Medico, Leonhardus Fuch-
sius. S. D.

ON ERAT CVR LITERIS AD
moneres, ne te ex amicorum meorum albo
expungerem charissime iuxta ac humanissi-
me Iohannes, quum nihil unquam minus in
animum uenerit. Nam extra hoc quod nullā
occasionem, quare id facerem, præbueris,
nunquam non sapientissimum hoc Solonis di-
ctum animo insedit, φίλος μὴ ταχὺ κτῶ

Amici haud
temere reij-
ciendi.
οὐδ' ἂν ἄρ κ' ἡσὴ μὴ ταχὺ ἀποδοκίμαζε. Proinde hoc tibi planè per-
suadeas, nullos esse quos impensius odio habeam quàm eos, qui ob le-
uissimam etiam causam cōiunctissimos olim amicos repudiare solent, cum
hoc uno satis innotescat quàm in reliquis quoq; inconstantes sint, quanq;
facillime ad quemuis auræ paulo immutiores flatū immutentur. Quid
multa? Ego sanè, ut incertum hoc mihi usurpem.

Γνήσιός εἰμι φίλος, καὶ ἐν φίλον, ὥς φίλον οἶδα.

Τοὺς ὃ κακοὺς νόλου πάντας ἀποστέφομαι.

Οὐδένα δωπεύω πρὸς ὑπόκριτον. οὐδ' ἂν ἄρα τιμῶ,

Τούτους δ' ἀρχὴς μέχρ' ἑτέλους ἀγαπῶ.

Quòd autem rarior scribendo sum quàm olim fuerim, locorum di-
stantiæ dabis, quæ ut indies literarum uiciissitudine certemus, haud per-
mittit. Vel si mauis, Alpium asperrimis iugis tribuito, in quibus cum om-
nis humanitatis expertes degant homines, quid mirum si nonnihil bar-
bariei illic contraxerim. Scis enim quàm facile conuersantium nobiscum
contagium nos impetat. Ne tamen interim dum apud alpinos ago totum
tempus sine fruge abiret, atq; ego planè ocio torpescerem, rari enim illic
qui Medici opem exoptent, quando quiuis aut crudis rapis, aut lacte unde

E P I S T O L A

recens extractum butyrum est, deniq; creuscia paululum excoacta si-
 bi medeatur: nonnihil operæ in restituenda re herbaria insumpsi, id quod
 Deo aspirante, olim uidebis. Verum dum totus in eo sum negotio, affer-
 tur disceptatio Hieremiæ cuiusdam Brachelij Louaniensis Medici, uiri
 non ineruditi, sed frigidissimis argumentis in pleuritide ex opposito la-
 tere mittendam esse sanguinem contendentis. Senties uerum esse quod
 scribo, ubi nostra cum illius diligenter contuleris. Mecum uero cur con-
 gredi uoluerit nihil miror, cum Brissoto autem homine literatissimo & in
 rebus Medicis ad miraculum docto, quem iam dudum esse mortuum mi-
 nime ignorare potuit, cur disceptari mirari satis non queo. Deterruisse
 debebat hominem tritum hoc omnium in ore prouerbum, cum larvis non
 esse luctandum. Vtinam autem penitus Brissoti apologiam inirospexisset,
 ita enim paginam non esse in sua disceptationeprehendisset, cui ille
 non satisfecerit, immo quam non radicitus extirparit. Suspicio itaq; est
 in gratiam Louaniensium sophistarum Hieremiam ista effudisse, id quod
 præter friuolas & nullius momenti, quibus passim utitur, rationes, aucto-
 rum etiam patrocinia in suam sententiam misere detorta satis indicant.
 Accedit quod turpiter admodum in reuulsionis & deriuatiōis uocabulis
 hallucinetur, quorum certe genuinam uim, cum linguæ latinæ probe pe-
 ritus sit, ignorare non facile, nisi dedita opera, potuit. Huic itaq; ut re-
 sponderem plurimis rationibus motus sum. Primum ut Brissoti manibus,
 quibus perpetuo bene uolo, patrocinarer. Deinde ne simplices aliquot &
 mediocriter docti obscuris Hieremiæ argumentis, dictionisq; elegantia se-
 ducti, in pristinum errorem, qui multis exitij causa esse posset, relaberentur.
 Adde ut me à calumnia, quando non semel mendacij insimulet, defen-
 derem. Et cum bona spes sit de Hieremia, quando in reliquis, quod sciam,
 nihil à nobis dissentiat, ut hoc pacto in meliorem uiam reduceretur. Ad-
 iecta quoq; per me est disceptatio Curtij in Italia magni nominis Medici,
 quam amicus quidam mihi, ut ex prælegente exceperat, obtulit barba-
 sceptatio. ram quidem, at minime ficulnis argumentis utentem. Quem utiq; libel-
 lum, ut gravior legentibus, breuiorq; fieret, paulo latiniores fecimus, &
 si qua parum ad institutum faciebant, resecurimus. Proinde ut certum
 aliquod

N V N C V P A T O R I A.

aliquod in fracte nostrae amicitiae pignus haberes, uolui ut hoc quicquid
est operis quod in confutandis Hieremiae argumentis adhibuimus tuo no-
mini nuncupatum in publicum prodiret. Et certe cum haec disceptandi ra-
tio, non nisi à Medico recte assequi possit, æquum fuit, ut tibi cui mecum
communia sunt studia dedicaretur, ut hac ratione non solum patroni, ue-
rum etiam iudicis partibus fungereris. Neq; enim tuum tuiq; similitum,
hoc est, uere eruditorum, et quibus solidae medicinae scriptores assidue
in manibus habentur, pertimesco iudicium. Eos autem quibus Arabum ^{Arabum se-}
adhuc nugæ nimium placent, pili non facio, quum homines sint omni iu- ^{statores.}
dicio, imò sensu quoq; communi destituti, quibus certe ut ueterem erro-
rem deponant nemo utcunq; etiam doctus aut persuadendi artibus instru-
ctus persuadebit. Quare nihil consultius nisi ut hæ pestes hominum in
Anticyras deportentur, ne scilicet contagione morbus latius serpat, aut
si aliqua in elleboro spes est, ut nonnihil purgato cerebro resipis-

cant. Tui itaq; munusculum hoc meum exiguum licet, at

ab amico sincero profectum, leta fronte excipias,

ita enim ad maiora olim exhibenda me

inuitabis. Bene uale. Culma

chij quarto calendas Au-

gusti. Anno M. D.

XXXIII.

A 3

APOLOGIA LEO

NARDI FVCHSII CONTRA HIEREMIAM

Thriuerum Brachelium Louaniensem Medicum, de
missione sanguinis in interiorum ui-
scerum inflammati-
onibus.

ON satis mirari possum, mi Hie-
remia, qui fiat, ut dum alios perti-
naciae accusas, quod animaduerso
errore nondū resipiscere, nec re-
cta monentes audire uelint, tei-
psum accusare non intelligas, ut q-
haud aliter quā illi cognita iam
ueritati obistere pergas. Nisi. n.
obstinate reluctaueris, ista tua di-
sceptatione facile abstinuisses,
quum diuersum uel ex uno Gale-
no scire potuisses, si modo eius monimenta intimius introspicere, & non
perdite in tuam sententiam torquere uoluisses. Proinde non tam acriter
accusandi illi, quibus prioris seculi infelicitas, aut praeceptorum ignoran-
tia, quo minus hodie uerū assequi queāt obfuit, atq; tu: hi. n. cū ob imbutā
ab incunte aetate barbariem elegantiores medicæ rei scriptores degusta-
re non potuerint, atq; adeo ueritatem quam illi ipsi posteris tradiderunt
haud cognouerint, quid mirum si secus docentibus refragentur? tibi uero
qui elegantiores literas non in transcurso attigeris, ueteresq; non nihil ex-
cusseris quid patrocinari possit non uideo. Si mu'torū consensum, ac lon-
go tempore receptam in medicorum scholis consuetudinem tibi patroci-
nari putas, cogitandum erit non satis iustam esse causam ad delinquendū
cum multis errare, nec prauam multorumq; malo introductam consue-
tudinem diutius ferendam, multo minus imitandam esse. At qui dicis con-
suetudinem nihil moror, quod enim ut à uestra sententia discedam me ue-
hementer mouet rationum, quas habetis, est tenuitas, quæ mea quidem sen-
tentia irrita

APOLOGIA CONTRA MED. LOVAN.

tentia irrita sunt, aut nihilo secius meam quàm uestram astruunt, uos sepius quàm me cōficiunt. Age uero ostendamus quàm falso ista tibi persuaferis, quàmq; multorum de te spem eluseris, qui tantum abest ut clauum clauo truseris, aut authorum à nobis contra te tuosq; sequaces citata patrocinia in nos retorseris, ut nemo posthac futurus sit qui non uana te promississe palàm fateatur. Antequam tamen ad obiecta tua diluenda ueniamus, primum omnium ne ab ignotis, quod tibi contigisse manifestis argumentis conuincemus, nostra procedat oratio, quidnam sit auersio, quid per longinqua, quidq; per contraria intelligendum ueniat explicabimus. Idq; Ciceronis consilio, qui non temere monet, ut omnis quæ à ratione suscipitur de aliqua re institutio, à definitione proficisci debeat, ut intelligatur quid sit id de quo disputatur. Quod si ipse consilium sequi uoluisses, nunquam tam infantiliter in reuulsionis deriuationisq; uocibus lapsus fuisses. Auersio igitur quæ nihil aliud est, quàm sanguinis ad alia loca cōuer- Auersio
sio, ueluti genus est ad reuulsionē & deriuationē, uel ut Græci loquuntur, quidē
ἀντίπασις καὶ πρὸχέτευσις, id quod Galenus liquido docet libro 5. Thera. Metho. ita scribens, ἀπὸ τῆς πέτασις δὲ καὶ ἀπὸ τῆς ἐφύσεως τῆς αἵμα πρὸς ἑτέρα μόρια πρὸχέτευσιν καὶ ἀντίπασιν. καὶ γὰρ τὰ αὐτὰ ἰσχυρότατα ἐνρίματα κοινὰ πάσης ἀμέτρου κενώσεως πρὸχέτευεται μὴ δὲ εἰς τὸ πλεονέκτον τόπον, ἀντίπαται δὲ ὡς αὐτὴ κεκενῶται. Id est, Auertitur autem sanguis, atq; ad alia membra cōuertitur tum deriuatione, tum reuulsionē. Nam hæc quoq; Hippocratis inuenta sunt, omnis scilicet immodicæ uacuationis commune remedium. Deriuatur sane ad uicina loca: reuellitur autē ad contraria. Hanc autem differentiam deriuationis & reuulsionis præcipue expressit Hippocrates in secunda particula sexti Epidemion, aphorismo secundo, ubi quedam deriuare, nonnulla autem reuellere debere medicum admonet: Reuulsio itaq; seu retractio, siue græcum mauis nomen antispasis, nihil aliud est, nisi humorum in contrarium quàm antea fluebant tractus, uel ut Reuulsio
quidē
Galenus ait, uacuatio quæ ad contraria fit. Deriuatio autem uacuatio est Deriuatio
quæ ex ipsa affecta particula, uel ex ea quæ illi est proxima fit. Ceterū per Longinqua
longinqua non tam partes situ distantiissimæ à loco inflammato, quàm quæ

A P O L O G I A C O N T R A

ē contrario defluxionis sitae sunt intelliguntur, id quod paulo post sole
 clarius docebimus. Atq; adeo de distantia naturae potius, perinde ut albū
 nigro distat, quā positionis inaudienda longinqua erunt. Et ut paucis
 dicam longinqua à contrarijs nihil differunt, reuulsionem enim iam ad
 longinqua, iam ad contraria fiendā Galenus docens, manifeste insinuauit
 eadem esse longinqua & cōtraria, id quod tu etiam fateris. Perinde enim
 ut longinqua dicuntur, non quae maxime ab affecta parte distant, sed quae
 e contrario defluxionis sunt: ita & contraria, non quae magis aut plus di
 stant, uerum quae defluxioni contraria sunt, & ad quae humores in diuer
 sum quā antea fluebant trahuntur, appellantur. Ex his satis liquet erra
 re eos toto coelo, qui suspicantur reuulsionem non esse nisi humor influēs
 retrahendo ab affecta parte perueniat in oppositam & distantissimam.
 Nam hoc pacto neq; lapis dicetur descendere aut deorsum moueri, aut ad
 inferiora: ut probe colligit Brissotus uir nunquā nisi honoris gratia no
 minandus, nisi ad infima, & ad mundi medium perueniat, quod dictu ab
 surdissimum est. Dicitur enim aliquid moueri deorsum & ad inferiora,
 quoniam uersus inferiora, siue uersus mundi medium tendat, non quod il
 luc perueniat. Sic & sanguinis retractio ad longinqua, siue ad contraria
 fieri dicitur, non quod ad distantissimas atq; in extreme contrarias partes
 perueniat, sed quod huc tendat. Reuulsio itaq; semper fit ad maxime lon
 ginqua, & uersus extreme contraria, id quod satis erit, quamuis etiam ad
 me longin
 qua sit. ca non semper perueniat. Nam nisi id concedas fatendum erit in pleuri
 tide reuulsionem de crure opposito, utpote parte distantissima & extre
 me contraria, faciendam esse, id quod tamen ipse ut erroneum in Guaya
 nerio merito carpis. Adde quod ea lege Galeni omnino sententia damne
 retur, dum in libro de sanguinis missione reuulsionem ē directo factam
 commendat, ut eam quae euadens iuuamentum celeriter ostendat. Requiri
 tur tamen ad reuulsionem certa quaedam distātia, quod ex nimia uicinita
 te tollatur retractionis commoditas, quoniam non relinquitur spacium ut
 in contrarium uertatur excretoriae facultatis impetus. Quamuis quid at
 tinet ista monere, cum euacuatio quae ex laborante particula aut ualde ui
 cina sit non reuulsio, sed ut diximus, deriuatio dicatur. His ita praelibatis
 ad nobis

Reuulsio sem
 per ad maxi
 me longin
 qua sit.

Ad reuulsio
 nē certa quae
 dam distantia
 requiritur.

M E D I C V M L O V A N :

ad nobis obiecta ordine respondebimus, incipientes à loco Galeni, quem
ex decimo tertio therapeutices libro contra nos producis. Verba Gale-
ni hæc sunt. Siquidem si iam febricitet æger, nec exercitatione uacuare ex-
uperantiam licet, nec unctione quæ excalfaciat: sed nec multa frictione,
nec balneo, imò sanguinis missione, unà cum inedia, uel purgatione aliqua.
At si nondum febricitat, omnibus iam dictis utare, optimum quodq; ad id
quod instat diligens. Illud enim patere, uel me tacente arbitror, cum cui
crura phlegmone laborant, non esse uel ambulatione, uel cursu exercitā-
dum, sed nec stare illi esse iubendum, imò sedenti plurimum fricari, mox
manuum motu exercitari illi est satius. At si cui in supernis coeperit pars
aliqua phlegmone tentari, huic motus ex inambulatione aut cursu est sa-
lutaris. Similiter & frictio his quidem ea potior est, quæ cruribus adhibe-
tur: illis, quæ in supernis partibus administratur. Quippe præceptum in
contrarium reuulsionis, in omnibus tale comune est. Neq; igitur quum
uel circa sedem, uel aliquam huic uicinam partem initium phlegmonis in-
cidit, aluum deicies. Neq; quum in uesica, uel colo, uel renibus coepta,
pharmaca quæ urinas prouocent, bibenda dabis. Nec si mulieri in utero
uel pudendo insedit, menses huic prouocabis: sed ad partes quæ maxime
longinquæ sint, semper reuulsionem facies, æstimata scilicet tum phleg-
mones magnitudine, tum corporis totius statu. Hactenus Galeni uerba bo-
na fide recitauimus, ut ex ijs facilius æquus lector genuinum sensum disce-
ret. Liquido autem constat ijs uerbis Galenum aliud uelle nihil, nisi ut mo-
neat medicum quo diligenter admodum caueat, ne in phlegmonum initijs
exercitijs aut medicamentis ad laborantem phlegmone partem humorū
præter naturam fluxum trahat, quando ea uicinam phlegmonem irrita-
re, atq; adeo calorem, dolorem, ac de fluxionem augere nata sint. Id quod
ex paulo post sequentibus euidentius apparet, ubi in hunc modum scribit.
Non ratio solum, uerum etiam usus ipse indicat aliam alijs parti uacuatio-
nem congruere. Siquidem ex ijs quibus oculi phlegmone tentari coepe-
rant, nonnullos sola purgatione per aluum, uno die sanatos uidisti. Quā-
rem si quis in iocinore cū phlegmone laborare incipit, tentet, maximā ex-
citabit phlegmonem: æque ut si quum in renibus aut uesica incipit, quæ

A P O L O G I A C O N T R A

„ urinas cient, exhibeat, aut si quum uterus phlegmone laborat, menses de
 „ uocet. Siquidem longissime à tentata fluxione parte reuellere, nequaquam ad
 „ eam trahere cōuenit. Hac itaq; ratione, nec si uentrē aut intestina phleg
 „ mone occupare iam cōperit, medicamine quod aluum deiciat uti conue
 niat. Quibus sane uerbis id quod iam diximus, nimirum medicamentis ad
 partem affectam trahendum non esse, manifeste confirmat, ita ut satis mi
 rari non queam, cur ijs Galeni uerbis nostram sententiam oppugnari exi
 Ab afficta stimes, qui ingenue tecum fatemur à tentata phlegmone parte reuellendū
 pare reuel esse, & nequaquam ad eam trahendum. Proinde nihil opus est, quemadmo
 lendum. dum tu temere putas, nos hic uarias euadendi occasiones quærere, qui si
 contentiosi esse uelimus, Galenum de purgatione tantum quæ sit medica
 mentis, quæ calefaciendo, irritandoq; affectam partem ledunt locutum es
 se dicere possemus. Verum cum id abunde præstiterit Brissotus, non est
 quod denuo tentemus. Deniq; nihil opus ut hic degladiemur num uena op
 posita, sit ea quæ è directo lateris affecti est scemotior, nam eandem esse di
 stantiam ab affecto loco ad utraq; Brissotus, reconditæ eruditionis uir, sa
 tis monstrauit. Illud potius excutiendum erit, si præceptum hoc Galeni
 de auersione in maxime longinqua ad sanguinis missionem transferri pos
 se demus, num ideo nostram sententiam explosam uelit. Diuersum certe
 tibi monstrabimus, idq; ubi effecerimus senties quàm pulchre præceptorū
 Galeni sensum assequamur, quāq; tu toto cœlo aberraueris, ficulnoq; cla
 uo nos tentaueris. Venæ sectionē quæ è directo partis affectæ est reuulsi
 ex affecto la onem esse ex nominis ratione paulo ante adducta satis constat, uacuatio
 tere est re = enim quæ ad contraria fit existit, in contrariumq; quàm antea humores
 uulsio. fluebant trahit. Trahere uero in cōtrarium manifestum inde est, quia san
 guinem in uenas reuellit, & quod maximum est, ab interioribus ad exte
 riora euocat, quem nimirum reuulsione modum Galenus etiam in pecu
 „ liari de reuulsione commentario apertissime agnoscit, dum ait. In summa,
 „ reuulsio molienda est humoribus sursum fluentibus, deorsum: deorsum ue
 „ ro in contrarium: intro autem uergentibus foras. Et rursus lib. 5. medendi
 „ methodi. Antispasis siue reuulsio in ijs quæ supra sunt omnibus, deorsum
 „ semper agitur, sursum in ijs quæ sunt infra. Præterea à dextris ad fini
 stra, sicut

stra, sicut ab his rursus ad illa. Similiter ex ijs quæ intus habentur, ad ea
 quæ foris sunt, contraq; ab his ad illa. Et quid multis moror, retrahitur
 per dictam uenæ sectionem humor ab eo loco ad quem natura incommo-
 de pellit, ad eum locum ad quem natura commode tendit, quæ nimirū eua-
 cuationis reuulsoriæ optimæ conditionis sunt. Atqui obtrudes forte Gale-
 num qui in expositione 68. aphorismi libri quinti, eam cum cæteris non
 expressit, atq; adeo in numero reuulsionum non habuit. Sed dicimus quæ-
 uis eam obmiserit, non tamen propterea sequi quod in numero reuulsio-
 num nō habuerit, cum nihil sermoni suo adiecerit quod illam excluderet,
 sed potius sub generali reuulsionis descriptione eam uideatur comprehē-
 disse, reuulsionem esse dicens, uacuationem quæ ad cōtraria fit. Quod si
 tamen contendas, id quod minime poteris nisi sibi pugnantem feceris Ga-
 lenum, omnem reuulsionem sub triplici illa diuisione fuisse comprehen-
 sam, dicamus hanc de qua loquimur, uel à dextro ad sinistrū, si in sinistra
 parte fuerit phlegmone: pars enim sinistra brachio eiusdem lateris com-
 parata ad dextram partem uergit: uel ē contrario, si in dextra reuulsio-
 nem facies: atq; ita ad secundum genus, inibi recitatum, hoc est, ad eam
 quæ secundum latitudinem fit, esse reducendam, & inter reuulsiones om-
 nino computandam. Sed instabis, uenæ sectio quæ ē directio partis affectæ
 fit sanguinem in inflammatione contentum euacuat, ergo reuulsio mini-
 me dicenda. Sequelam certe hanc non agnosco, neq; enim inuicem pugnat
 reuulsio & uacuatō, cum iuxta Galenum lib. 3. theriaca metho. sectio inte-
 rioris uenæ dextri cubiti, sanguinem qui ad iecur fertur simul uacuet &
 retrahat, & sit semper eo inflammationem pati incipiente facienda. Ver-
 borum series tota hæc est. Quoniam uero (ut semper testati sumus) non
 satis est ipsa tantum uniuersalia nouisse, nisi quis etiam in particularibus
 se exerceat, ita utiq; & nos nunc faciamus: non tamen omnia particula-
 ria percurrentes, sed ea tantum quæ nobis necessaria lectori uidebuntur.
 Proponatur itaq; iecur iam phlegmonem contrahere cœpisse: tum quæ
 nam mali eius commodissima sit curatio quærat. Omnium ergo primū
 ab ijs quæ retuli incipiens, an totum corpus inanitione indigeat, consyde-
 rabis. Quod si indigere inueneris, mox ægri uirtutem æstimabis, possit

Obiectio.

Reuulsio &
 uacuatō non
 pugnant.

A P O L O G I A C O N T R A

ne semel iustam uacuationem tolerare. Primum ergo ualida uirtus esto. Ab
 hac aestimabis etatem. Nam si puer sit, quæ per defectam uenam fit (ut su-
 pra est monstratum) uacuationem non feret. Verum quum pubertatem at-
 tigerint, iam pueri missionem sanguinis tolerant. Ergo pariter tum reuel-
 lendus tum educendus, qui ad iecur fluit sanguis est, interna in dextro cu-
 bito infecta uena: propterea quod & è regione, & ampla uia cum uena
 quæ caua dicitur, societatem habet. Hæc Galenus. Et ne diuersum fieri
 in pleuritide dicas, ecce alium tibi Galeni locum obtrudam, in quo eui-
 dentissime uenam quæ è directo in pleuritide secatur, & reuellere & eua-
 cuare adstruit. Locus est in 2. lib. de ratione uictus in morbis acutis, com-
 mentario decimo, ubi in eum modum scribit. Constat Hippocratem eua-
 cuare humores phlegmonem efficientes, per ea loca ad quæ uergunt. Hoc
 enim uniuersaliter uerum est quod ab eo dicitur. Quæ euacuanda sunt,
 cò duci debent, quo natura commode tendit. Id autem sæpenumero euenit,
 & uarie quidem, pro uarietate partium membranae costas succingentis.
 Affectis enim superioribus eius partibus, consentit, condoletq; iugulus,
 brachium, mammilla. Inferioribus autem septum transversum & hypo-
 chondria. Quum ergo dolor extenditur ad superiora, secanda est uena
 in cubito, quæ sanguinem à laborante particula copiose ac celeriter reuel-
 lere & euacuare possit. Φλίσσα χη, ait, τέμνειν ἐν ἀγκῶνι τὴν
 μᾶλλον τε καὶ δᾷττον ἀπὸ τῆς περὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ μοῖρας διαμερίσας. αὐ-
 τὴν ἀσπάζεσθαι τε καὶ κενῶσαι θ' αἶμα. Ne quis uero internam uenam op-
 positi brachij intelligere queat, facit id quod Hippocrates in 4. lib. &
 Galenus ibidem commenta. 57. internam uenam brachij secandam esse
 Deriuatio. ab eo latere quod dolore affectum fuerit monstrent. Qualibet itaq; ue-
 nae sectio est uacuatio, non tamen semper reuulsio, sed tunc à reuulsione
 ratione cadit, quum uel ex ipsa, ut diximus, patiente particula sit, uel illi
 proxima, & deriuatio dicitur. Proinde nihil prohibet quin ambo, reuul-
 sio nimirum atq; sanguinis inflammationem facientis uacuatio, ab una ue-
 nae sectione, prouenire ualeant. Nec obstat illud Philosophorum, quòd sci-
 licet ab uno quatenus unum est, non possunt uarij effectus prodire, non
 tantum enim duo illi, sed & doloris, tussis, difficilisq; spirationis ab-
 latio, &

latio, & alij multi effectus, ex una uenæ sectione poterunt prouenire.

Quid multa? quomodo illud Philosophorū intelligendum sit hoc loco non discutiemus, sed satis sit nobis nosse, quod ex uno præsidio multi pos- Ex uno præ-
sunt in medicina boni effectus consequi, ut ex causæ ablatione, morbi & sidio multi
omnium quæ ex eo sequuntur symptomatum ablatio. Sed dices si eadem possum esse
uenæ sectio simul uacuat & reuellit, sequitur ut idem eiusdem respectu sit etus cōsequi-
propinquius & distantius, id quod impossibile existit. Respondeo mini-
me, non enim procedit nisi supposito uno, quod cōstanter negamus, quod Obiectio.
euacuatio & reuulsio in eo differāt, quod hæc à longinquo fit, illa ex pro-
pinquo, & hæc euacuat, illa reuellit. Paulo enim ante ostendimus, quam-
libet uenæ sectionem esse uacuationem, auersionemq; ueluti genus ad re-
uulsionem & deriuationem fore. Hinc cum uenæ sectio in cubito edirecto
in pleuritide facta, quocunq; tempore fiat, semper sit reuulsio, quia sem-
per ad longinqua trahit, propterea minime sequitur, quod idem sit pro-
pinquius & remotius, quod utiq; sequeretur, si eandem uenæ sectionem Eadem uenæ
eiusdem respectu fateremur, quemadmodum tu paulo post non sine pu- sectio nō est
dendo errore facis, simul esse reuulsionem & deriuationem. Iam itaq; simul reuul-
satis superq; nisi stupidus planè aut saxeus sis, tibi euidentissimis argu- sio & deri-
mentis ostensum est, uenæ sectionem quæ edirecto affectæ partis fit, inter uatio.
reuulsionis genera merito connumerandam esse. Cæterum si reuulsio
est, ad maxime longinqua fiat necesse est, ad contraria enim fit. Maxime Reuulsio fit
nanq; longinqua ipse met fateris uocare Galenum, quæ in quinto ther. ad maxime
longinqua ac contraria nominauit. Verba tua ne per calumniam quis me longinqua-
te reprehendere putet subijciam. Atq; ita consyderantibus hoc facile in-
mentem illis uenisset, quod ea hic maxime longinqua uocauit, quæ in quin-
to ther. sursum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum dixit, quæ ibidem
etiam longinqua appellauit, eisdem exemplis explicauit, & contraria
nominauit. Hactenus uerba tua recensuimus, ex quibus omniū liquidissi-
me conuincemus reuulsionem, quæ per uenæ sectionem edirecto factam,
ab interioribus ad exteriora fit, inter maxime longinqua connumerandam esse. Si enim Galenus sursum, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, lon-
ginqua dixit, negare non poteris quin & reuulsio quæ fit ab interioribus

A P O L O G I A C O N T R A

ad exteriora inter longinqua sit numeranda, quā intro, foras, iam dictis cōnumeret, minimeq; ab illis sciungat, quēadmodū ex Galeni uerbis, quæ supra ex . . . theracitauimus, facile deprehendi pōt. Quamuis, per Apollinem precor, quid longinquius dici potest quā extra corpus? atq; hinc manifestissimum fit reuulsionem quæ edirecto fit æque ac illam quæ ex opposito ad longinqua fieri. Atqui dices fateor utramq; ad longinqua fieri, attamen ea quæ à dextris ad sinistra, uel contra à sinistris ad dextra fit, ei quæ edirecto est præponenda. Id certe tibi ostendendum erat, neq; frustra in re confessa, nempe quod omnis reuulsio in maxime longinquum fieri deberet, uerba perdere.

Reuulsio edirecto facta ei quæ ex opposito fit præferenda.

Distantia nature potius q̄ positionis requiritur.

Tractus & repulsio quo modo à natura expedite fit.

Quapropter antequam ad reliqua tua obiecta respondeamus, diuersum potius monstrabimus, quod nimirum reuulsio quæ edirecto fit, opposita in interiorum membrorum inflammatio nibus multis modis sit præferenda. Supra monuimus hæc uerba Galeni, ὡς τὰ μακρότατα, id est, ad longissima, & ἀπὸ τῶν ἐγγύτατων, hoc est longissime, non tam significare ad partes situ distantissimas à loco inflama to, quā in diuersissima & e contrario quā fieret defluxio facien dam esse retractionem. Proinde distantia potius nature quā positio nis ad reuulsionem requiritur, quamuis positionis non omnino negligen da sit. Non requiritur tamen extrema, quum aliàs nec tua reuulsio quæ ex opposito fit brachio locum haberet, ut quæ ea quæ in opposito crure exi stit magis distat. Non oportet itaq; omnem reuulsionem peruenire ad distantissimas partes, sed sufficit eandem fieri contrario modo, quā fit defluxio. Hinc etsi non semper per distantissima, sed per media quæ sunt propiora, quā quæ maxime distant, fiat reuulsio, nihilominus tamen sem per uersus contrarium quā fit defluxio, atq; adeo maxime longinquum, fieri dicitur, haud aliter, ut antea quoq; diximus, quā lapis qui deorsum quidem ferri dicitur, tametsi per modicum tantum spaciū, neq; ad infi ma perueniat. Ita in sanguinis de naribus profluuii incisa cubiti uena, ad habitisq; hypochondrijs cucurbitulis, retractio fit uersus inferiora, non tamen ad infima usq;. Cum autem tractus & repulsio humorum à natu ra optime & expedite fiant eo modo quo uenarum stamina, uilli siue fi lamenta procedunt, sit ut eam reuulsionem quæ edirecto fit ei quæ ex op= posito

posito est præponamus. Idq; in interiorum uiscerum maxime inflamma-
tionibus, in quibus retractio ex distantissimis & oppositis partibus satis
esse non potest. Mouet enim totam humorum molem totius corporis, an-
tequam quicquam euacuando retrahat a loco inflammato, idcirco non ni-
si tarde & imbecilliter à loco dolente retrahit, & proinde si paulo ue-
hementior fuerit defluxio, uix sistere eam poterit, nedum euacuare à lo-
co dolente, sed neq; defluxionis causam auferit, cum sit in loco ipsi inflam-
mationi uicino, proinde & si distantior retrahatur, uicius tamen sectio-
ni sanguis solum euacuatur, remanente prauitate humanorum, calore,
& dolore, quæ postea iterum ad defluxionem mouendam insurgunt.

Adde q; per uenæ sectionem quæ ex opposito fit sanguis proximus,
qui optimus est, solum uacuatur, & in eius locum paulatim transit uitio-
sus, atq; adeo uires euacuantur, & à morbo nihil leuatur, sed periculum
imminet transitionis morbi in alterum iatus. Et quod omnium maximum
est, si altera sanguinis missio, quæ edirecto fit, subsequatur, tum iterum
pars uitiosæ materiæ aliò translata ad phlegmonem retrahitur, nec eua-
cuatur, quemadmodum Brissotus, uir longiori uita dignus, in libello ea-
de re conscripto, non minus erudito quàm modesto, multis uerbis ante me
monstrauit. Hinc est quod Galenus nostram sententiam manifeste adstru-
ens in commentario decimo secundi libri de uictus ratione in morbis acu-
tis ita scribat: Venæ sectio undecunq; fiat euacuat à toto animalis corpo-
re, non tum uelociter neq; equaliter ex omnibus uenis. Nostra autem in-
tentio studiumq; cōuertitur, ut à loco phlegmonem patiente, plus sangui-
nis ac celerius euacuetur, quàm à reliquis corporis partibus, præsertim in
morbis acutis, quod assequemur secta uena interna, quæ basilica dicitur.
Et rursus in libro de curandi ratione per sanguinis missionem in hunc mo-
dum: Quemadmodum in alijs quæ hætenus definita sunt effeci, ut scili-
cet mentem meam uobis exponerem, qui eam à rebus ipsis probari uidi-
stis, idem nunc quoq; faciam, sumpto initio ab his quæ quotidie in egro-
tantibus uidentur. Quæ quidem primus Hippocrates diligenter obserua-
ta, memoriæ prodidit. Est uero eorum hoc unum primumq; caput. Qui-
buscunq; κατ' ἴξιν eruptio sanguinis accidit, summum id commodum

A P O L O G I A C O N T R A

egrotantibus affert. Quod autem κατ' ἴξιν dicat, pro eo quod est edirecto uel in rectum, omnibus in confesso est, quum frequenter hac uoce κατ' ἴξιν in hoc utatur significatu. Quibus uero contra euenit, nihil iuuat, aut etiam interdum nocet, quod uires scilicet citra morbi leuamen deijciat atq; exoluat. Non enim in liene tumido ex dextra nare erumpens sanguis, nec in iecore ex sinistra ullam affert utilitatem. Quinetiam reuulsio edirecto adhibita euidentem utilitatem celeriter ostendit, at e conuerso, nequaquam. Dextra igitur nare sanguis erumpens, ad dextrum hypochondrium fixa cucurbitula, clare celeriterq; sistitur, sicuti ad sinistru, ex sinistra erumpens. Porro reuulsione causa si uenam seces, in directe quidem oppositis sanguinis eruptionibus, citissime conspicuam uidebis utilitatem. At si contra seces, nihil profuerit. Multum enim iuuat afflictu lienem sanguinis ex sinistro brachio detractio. Subiungit non ita multo post Galenus. Quin et pleuriticis, quæ edirecto affecti lateris adhibita fuit sanguinis missio, clarissimam sæpenumero utilitatem ostendit, quæ uero ex brachio opposito, aut omnino obscuram, aut certe tardam. Adhæc oculorum persæpe dolores grauissimos edirecto uenæ quam humeralem nominant, sectio intra horæ unius spacium compescuit. Paulo post subdit. Adeo perspicuam sæpe celeremq; utilitatem, quæ edirecto affectis partibus uenæ secantur afferunt, ut et egrotantes ipsi, et familiares ipsorum sæpenumero obstupescant. Quibus Galeni uerbis quid lucidius, quid apertius esse possit non uideo, adeo ut nisi quis stipes fuerit, iam intelligat Galenum statim ab initio morbi uenam affecti lateris, non autem oppositi incidere. Non est itaq; is locus anceps, ut tu in fine ferme tuæ disceptationis ineptissime garris, id quod paulo post ostendemus, ubi primum quæ obijcis confutauerimus. Dicis Galenum initio eius loci de sanguinis eruptione, non tanquam reuulsorio, sed iudicatorio auxilio locutum fuisse, quod ut tibi donemus, qua fronte asserere audes reuulsionem aliquando cum deriuatione incidere, cum id sanè impossibile sit, quemadmodum enim idem eiusdem respectu, ut antea monstrauimus, remotum et propinquum esse non potest, ita nec reuulsio et deriuatio, cum hæc ad uicina, illa uero ad longinqua fiat, ita perpetuo in reuulsione et deriuationis

Reuulsio cū
deriuatione
nō coincidit.

MEDICVM LOVAN.

uationis uocabulis hallucinaris misere. Fac itaq; Galenum de sanguinis eruptione tanq̃ iudicatorio auxilio locutum, qui sit ergo ut cum naturæ excretiones sanguinis utiles, semper è directo fieri uideas, & medicū naturæ esse ministrum & imitatore scias, ut hanc in extrahendo sanguine uitioso non imiteris? Ecce ut irretitum teipsum feceris. Iterum inquis, Galenum euacuantem à liene potius uenam, quàm reuellentem inquisisse, imò simul utramq;, quæ ideo opposita melior est, quia nō solum euacuat, sed etiam à loco affecto reuellit, neq; enim pugnant, ut supra diximus, reuulsio & euacuatio, quemadmodum tu putare uideris. Quid multa? nō solum Galeni uerborum series, uerum etiam exempla quæ subiunguntur manifeste ostendunt eum de reuulsione, quæ è directo fit hic locutū esse. Id quod confirmant ea quæ scribit lib. 2. ad Glauconem. Fluentium igitur humorum, retractio: sic enim Hippocrates nominat: eorū autem qui iam membrum obsederunt, deriuatio medela est. Vtrunq; autem euacuationis genus per communes uenas fieri præcipit. Et paulo deinceps. Et si quidē pars dextra uteri affecta fuerit, à dextra manu aut crure sanguinē detrahes: si uero in sinistra, à membris quæ illi è directo sunt. Quod n. ab ipso κατ' ἔξιν dicitur, hoc ipsum est secundum rectitudinem. Interiores autē uenas incidere oportet: hæ enim uiciniores magisq; è directo sunt patientibus membris. Nam si splene inflammationem patiente sanguinem uis euacuare, interiores in manu sinistra uenas secato: & si hepate, eadem ratione in dextra. Si quid uero ex superioribus inflammationem habuerit, ueluti in ijs affectibus quos Greci Synanchas & ophthalmias uocāt, & qui cunq; alij capiti aduenerint, eas quæ extrinsecus sunt atq; è directo. Patientibus uero membris extremis à coniunctis euacuatio fienda, siue reuclere uelis, siue deriuare. Ex quibus uerbis sole clarius innotescit, Galenum reuulsionem quæ à cōiunctis atq; adeo è directo positis uenis, huic quæ ex oppositis fit, præferre, quòd hæc ipsa uires deijciat, & exoluat citra morbi leuamen. Et quum sola, nisi post eam ex eodem etiam latere detractus fuerit sanguis, nihil profit, imò tunc etiam omnium maxime, quod uitiosum sanguinem iterum, ut supra diximus, in affectam partem trahat, obsit, nobis hoc nomine quæ è directo fit reuulsio magis deligenda, quòd

A P O L O G I A C O N T R A

nostratia corpora sint ferè crebra uenae sectioni parum assueta, nec copiosam sanguinis missionem ferant, quum è diuerso Galeno libram sanguinis euacuasse parū sit, qui ausus est: ut ex libro de curandi per sanguinis missionem ratione constat: totas sex libras simul uacuare. Quis itaque dubitet longe consultius esse cum Hippocrate atq; Galeno unica sanguinis detractione, quàm sæpius repetita, nempe nunc in opposito, nunc uero in latere affecto aperta uena, efficere quod postulas, præsertim quum possis multo expeditius tum securius? Quod si tu atq; tui similes faceretis non tã male passim audiretis quod sæpius iterata per uos sanguinis missione tot pleuritide affecti periissent. Iam arbitror satis tibi monstrauerim, reuulsionem quæ è directo fit, opposita esse & securiorem et meliorem. Quod si idem tibi exemplis demonstrari cupis, age legito quæ scribit Hubertus Barlandus, uir non minus doctus quàm eloquens, & ante hunc Brissotus, & dubio procul uoti compos eris. Nos ad reliqua tua resellenda pergemus. Obtrudis non tantum è uicino purgationem, sed & incisio-

Quæ incisio nem aliunde ad affectum locum materiam rapere, quo nullum est præsen ad locum af tius, neq; aliud malum exitiosius. Si incisionem è uicino uocas eam quefectum humo fit in parte affecta, aut illi proxima, recte sentis. Nam & Galenus cap. res trahit.

95. artis medicæ, ubi corpus plus æquo plenum fuerit per patientem locum cum minime euacuandum esse monet. Quod si scarificationibus aut sectionibus sensibilibus euacuabimus, plus ratione excitati doloris attrahemus. Nos uero ut cõmode fiat retractio, neq; ex ipsa parte dolente, neq; ex contigua uehementer per consensum condolente, sanguinem esse detrahendum statuimus, sed ex uena quæ è directo est, quæq; coniuncta sit, originemq; habeat cum uena quæ partem affectam alit. Quod si iterum distantiam causaberis, eoq; nomine longè longè à loco affecto auertendum esse clamabis, nos contra foràs foràs à corpore, quod omnium longissimum est. Porro quod ad Cornelij Celsi locum attinet, quem haud satis fideliter à Brissoto citatum asseris, id scias te effecisse, ut post hac omnes nos ueraces, Hieremiam uero mendacem fuisse intelligant. Nam scribis Celsum antiquorum de reuulsione in maxime longinquum præceptiones à phlebotomia minime separasse, sed tantum non recepisse. Quomodo non se-

Cornelij locum explicatur.

do non se

M E D I C V M L O V A N .

dō non separat, qui non solum non recipit, uerumetiam falsum esse astru-
 it? Quamuis Celsus non antiquos, ut tu perperam affirmas, sed aliquos,
 forte indoctos Medicos & chirurgos, eò loci perstringat, qui usum po-
 tius quàm rationem secuti, id quod tu etiam facis, in distantissimis à loco
 affecto locis sanguinem mittere tentarunt. At uerba eius subiiciemus.
 Neq; ignoro inquit, quosdam dicere quàm longissime sanguinem inde, Lib. 2. cap. 9.
 ubi ledit esse mittendum. Sic enim auerti materiae cursum, at illo modo
 in idipsum quod grauat euocari. Sed idipsum falsum est. Proximum
 enim locum primo exhaurit, ex ulterioribus autem eatenus sanguis se-
 quitur, quatenus emittitur. Vbi is suppressus est, quia non trahitur, ne-
 uenit quidem. Videtur tamen usus ipse docuisse, si caput fractum est,
 ex brachio potius sanguinem mittendum esse. Si quod in humero uitium
 est, ex altero brachio, credo quia si quid parum cesserit, opportuno-
 res hæ partes iniuriæ sunt, quæ iam male habent. Haftenus Celsi lo-
 cum integrum adduximus, in quo certe nemo non, nisi talpa cæcior sit,
 uidet tuam potius quàm nostram à Celso damnari sententiam, ut qui ni-
 hil habeas quod tibi suffragari possit præter usum, qui ut plurimum à ue-
 ritate, in medicina præsertim, hocq; seculo, deuiat. Sed ut id uno atq; al-
 tero exemplo ostendamus, nonne haftenus usus apud omnes fermè me-
 dicos obtinuit, ut podagra affectis quauis hebdomada, imò alternis fer-
 mē diebus, catapotia deuoranda exhiberent? Hunc tamen usum ipse me-
 cum ut perniciosum merito damnas. Nonne deniq; haftenus omnium bar-
 barorum medicorum libri nobis tanquàm infallibile decretum, ut cœna
 prandio minor esse præscripserunt, hoc tamen tu mecum falsissimum es-
 se, his exemptis qui morbis nocturnis, catarrhis & alijs id genus affli-
 guntur, contendis. Non satis itaq; mirari possum, cur hoc loci ad usum
 tanquàm ad sacrum ancoram confugas. At ita solent ad quæuis potius
 deflectere, qui recta ire nolunt. Neq; est quòd tibi patrocinetur Celsus,
 eo quòd ait ex altero brachio, si quod in humero uitium est, sanguinem
 mittendum esse, nam ut omittamus quod nobis tecum nulla de externis
 inflammationibus disceptatio sit, nonne maxime tuam sententiam detur-
 bat quod mox sequitur, nimirum id ideo tentasse quosdam, quòd si quid

Vfus ut pluri-
 mum à uerita-
 te deuiat.

Cœna pran-
 dio maior.

A P O L O G I A C O N T R A

parum cesserit opportuniore has partes iniuriæ duxerint, quæ iam male habent: hoc si itidem in interiorum membrorum inflammationibus dixeris, quid quæso absurdius dici potest? nam illa quàmprimum ab iniuria vindicare omnium consultissimum est. Non poteris itaq; eandem diffinitionem inter hepar & latus, aut ut rectius dicam, costæ membranam obiectare, quod utrunq; membrum internum sit, neq; alterum, ut humerus, externum, proinde ambo etiam quàmprimum ab iniuria medico vindicanda veniunt, id certe quod fiet quemadmodum supra ostendimus sectione uenæ internæ quæ è directio est. Habes itaq; rationem quare dextra costa potius quàm dexter humerus, ad dextram reuulsionem requiratur. Deniq; non est ut gloriaris te non solum auctoritate, sed & ratione omnem in maxime longinquum, fieri debere reuulsionem monstrasse, cum id nihil opus erat, præsertim si, ut antea diximus, per ea contraria, & non quæ maxime distant intellexeris, hoc enim sensu donauimus tibi omnem reuulsionem fieri debere ad maxime longinqua. Deniq; ridiculum est quòd non æquam esse costæ hepatisq; contrarietatem ex libro quinto Galeni de tuenda sanitate ostendere conaris, cum tamen Galenus ibidem ne uerbo quidem missionis sanguinis meminert, sed tantum quòd imbecilibus partibus exercitia minime iniungenda sint docuerit. Et cum omnimoda quies corpori non parum incommodi afferat, medico quæ membra, alijs affectis, exercitanda essent, ad quæq; eorum superuacua reuellenda essent indicauit. Porro locum hunc, si probe expendas, tibi unice pugnare comperies. Nam si partes quæ circa thoracem sunt, magis inferiorum exercitatione iuuantur, quia illis contrariæ sunt, igitur etiam earundem uenarum sectio ijs partibus phlegmone laborantibus prodest, atq; adeo in pleuriide crus potius oppositum quàm brachium incidendū erit. Vide in quas angustias te detruferis. Multo itaq; cōsultius fuisset, si ex qua parte sanguis mittendus esset inflammatione laborantibus Quæ uena afflicta demonstrare uoluisses, ut id ipsum nō ex libro de tuenda ualeitudinis partibus ne exercitationum exemplo, sed potius ex libro de ratione curandi per corporis sectionem sanguinis missionem, ubi Galenus hanc rem ex professo tractat, fecisses. canda. Is enim ubi omnem uenæ sectionem edirecto laborantium partium fieri debere doc

Interna membra dico ab iniuria uindicare.

Quo sensu uerum est ad maxime longinqua fieri reuulsionem. Galeni locus enarratur.

Quæ uena afflicta demonstrare uoluisses, ut id ipsum non ex libro de tuenda ualeitudinis partibus ne exercitationum exemplo, sed potius ex libro de ratione curandi per corporis sectionem sanguinis missionem, ubi Galenus hanc rem ex professo tractat, fecisses. canda.

ri debere docuisset, mox quæ uenæ affectis pectore superioribus partibus
secandæ sint monstrat ita scribens. Itaq; dolentibus oculis humeralis uo-
cata uena, quæq; ex ea deriuata est, in cubito incisæ, luculentum celeri-
ter commodum adferunt. Dolente uero latere, aut pulmone, aut septo
transuerso, aut liene, aut iecore, aut uentriculo, ea quæ per alas ad cubiti
iuncturam pertingit. Hoc autem casu maxime interior secunda uenit, quod
si non, certe ea quæ ab ipsa diducta in iuncturæ apparet flexura. Nouistis
sanè paulo ante ab humerali uena prædictâ diduci, ipsam connectentem.
Nam hi tres sunt loci mittendi ex cubito sanguinis, interior, exterior, me-
dius. Igitur interior utilis est in ijs quibus inferiores collo partes patiun-
tur. Exterior uero in ijs quibus quæ his superiores sunt, ut facies aut ca-
put. Medius locus interdum utraq; habet diductas uenas in ulteriorem
brachij partem tendentes, ac deinde hic coeunt: interim uero celeriter
in unum mutuo congregientes; in ipso uidelicet iuncturæ flexu, ac non-
nunquam obscuram earum alteram, claram uero alteram. Itaq; ubi uena
quæ parti affectæ propria est, obscurior fuerit, & ad mediorum aliquam
accedas, conare, quæ à propria diducitur, potius incidere. Est uero ubi
& quæ inferiores sunt cubiti iunctura, eas quæ in ulna existunt scilicet,
nihil secare prohibeat, ubi nimirum quæ in cubito sunt, non appareant,
sed eas certe quæ in rectum sunt affectis. Porro tam perspicuum sepe cele-
req; remedium, quæ edirecto affectis partibus uenæ secantur afferunt, ut
& qui patiuntur, & familiares ipsorum sæpenumero obstupescant. Et
paulo post quæ in inferioribus pectore paribus uenæ secandæ sint do-
cens, subiungit. Hæc itaq; narratio utriusq; indicationem continet, tum
quod in affectionibus eiusmodi uenam secare oporteat, quod in præsent
oratione propositum nobis haud erat, tum quod edirecto laborantium
partiū, præterea humerales uenas secandas, ubi superiores pectore par-
tes laborant. Porro quemadmodum prædictæ omnes partes in cubito se-
canda uena iuuantur, uti dictum est, sic quæ his inferiores, illis quæ per po-
plites & malleolos decurrunt. Sunt autem dictis inferiores coxendix,
uterus, uesica. At renes cui parti adscribi debeant ambigunt. Siquidem in-
feriores sunt ijs, quas prius recensuimus: superiores uero quàm cæ quas.

A P O L O G I A C O N T R A

secundo loco. Itaq; misso ex cubito sanguini interdum auscultant, ubi uide-
 licet recens fuerit phlegmone, copiaq; sanguinis affuerit. Quibus uero
 affectio inest quam proprie nephritim nominant, eam quæ in poplite est,
 secare expedit, aut certe quæ in malleolis sunt. Porro uteri inflammatio-
 nes magis etiam quàm renum à uenis in crure sectis iuuantur. Nam quæ
 ex cubito fiunt euacuationes, aliud etiam habent adiunctum malum, nem-
 pe quod purgationes menstruas comprimant, sanguinemq; ad superiores
 corporis partes retrahant. Quæ uero fiunt ex cruribus, tantum abest ut
 retrahant, ut etiam menses promoueant. Hunc nimirum locum ut produ-
 ceres conueniebat, atqui cum tibi ex diametro pugnare scires, uoluisti
 potius alium adferre, quo parum eruditis fucum faceres. Nam ut inge-
 nue dicam quod sentio, constanter equidem credo te nihil eorum quæ in
 disceptatione tua frigida producis, ex animo scripsisse, sed à Louanien-
 sibus Sophistis, qui ad scribendum haud aliter quàm ὅροι πρὸς λόγῳ
 apti, subornatum te argumenta utcunq; quæ sita et excogitata adduxisse.
 Nā qui aliàs fieri posset, nisi expugnatus, aut precibus, aut pecunia esses,
 ut tam nullius momenti argumenta proponeres? Itaq; satis superq; ex iam
 adductis Galeni uerbis, quæ uena in cuiusq; partis corporis phlegmone
 inter initia incidenda esset, discere potuisses, nec opus erat aliò ut diuer-
 teres, ubi nihil minus quàm hoc ipsum traderetur. Hinc est quod impru-
 denter aberres præcipiendo in recenti uteri, haud aliter quàm renum,
 phlegmone ad superiora reuellendum esse, cum tamen Galenus iam cita-
 ta sententia diuersum doceat, nempe uteri inflammationes magis etiam
 quàm renum à uenis in crure sectis iuari. Præterea satis mirari non pos-
 sum quum iecinoris & lienis incipientes affectus recte ad suum brachiū
 reuelli dicas, cur idem non in costæ inflammationibus faciendum conce-
 das, cum certe eadem sit distantia in utrisq;, maxime si in inferioribus co-
 stis fuerit phlegmone? Deniq; si in angina satis est contrarium morbo mo-
 tum moliri, ut tu fateris, non multum naturali exquisita locorum contra-
 rietate, quare hoc ipsum in pleuritide non satis erit, ubi per uenæ quæ edi-
 recto est sectionem, non solum ab affecta parte euacuationem, uerum
 etiam humorum impetum in contrarium uertere molimur? Erras deniq;
 quod

In uteri inflā-
 mationibus
 uena in cru-
 re secanda.

quod reuulsionem in quibusdam capitis affectibus sæpiſſime cum deriuatione coincidere aſſeris, cum ut iam centies ſermè diximus, reuulſio ad longinqua, deriuatio autem ad uicina fiat, atq; adeo nequit idem eſſe remotum & propinquum. Recte uero ſcribis quod non tam loci, quàm fluoris Fluoris conſit perpendenda contrarietas, nam idipſum & nos docemus, neq; ut tu ar trarietas perbitraris, nimis de locorum contraria oppoſitione certamus, nam aliàs te pendenda. cum ex aduerſo potius brachio ſanguinem eſſe mittendum contendere mus, aut cum quibusdam, te plus errantibus, ex crure oppoſito. At inſtās iuguli dolor, incumbens brachij grauitas, materiā ab inferioribus ad ſuperiora ſurripi, & non e contrario monſtrant. Hinc humorum in contrarium motum per uenæ cubiti interioris quæ edirecto eſt ſectionem fieri non poſſe. Hoc nimirum argumento teipſum iugulas, nam ſi humoribus ſurſum fluentibus ſemper reuulſionem deorſum fieri contendis, in pleuritide certe in qua iuguli dolor eſt, atq; brachij grauitas, ex crure potius in rectum poſito, quàm brachio oppoſito reuelles, nam ita in contrarium nempe deorſum, humorū impetum uertes. Vide ut rhetoriceris mi Hieremia, iam tibi potius quàm nobis reddenda eſt ratio cur contrario poſtulat fluxu, crus quod edirecto eſt, ſecari nō debeat. Mirum uero eſt quare in iſtam contemplationem incideris, cum parum referat materia ab infernis uel ſupernis in locum affectum procumbat, modo quàm ocuſſime à ſupnis uel ab infernis ſanguinem ab ipſa phlegmone pariter retrahas, pariter euacues.

Proinde rectius ita inſtituiſſes, dolor iuguli, grauitasq; brachij ſanguinē ſurſum tendere, & illic eius copiam colligi demonſtrāt, igitur collecta ſanguinis copia à laborante particula in aduerſum trahi, & celeriter euacuari debet. In hunc quidem modum argumentatur ex Hippocratis uerbis Galenus commentario decimo ſecundi libri, de ratione uictus in morbis acutis dicens. Venæ ſectio undecūq; fiat euacuat à toto animalis corpore, non tamen uelociter neq; equaliter ex omnibus uenis. Noſtra autē intentio ſtadiumq; cōuertitur, ut à loco phlegmonem patiente, plus ſanguinis ac celerius euacuetur, quàm à reliquis corporis partibus, præſertim in morbis acutis, quod aſſequemur ſecta uena interna, quæ basilica dicitur, multoq; magis quando redundans ſanguis, uergit ad ſuperiores partes.

Parum refert
à ſupnis uel
ab infernis
fluat ſanguis.

A P O L O G I A C O N T R A

floris partes, aut illic grauitas præsertim in brachio aut mamilla senti-
 tur. Clarius hoc idem in præcedentibus agit, quæ quia paulo ante à no-
 bis citata sunt, ideo hic repetere non libuit. Ex his satis innotescit causa,
 cur edirecto crus secundum esse renuamus, nimirum quod unicum hoc nobis
 sit studiū, ut iuxta Galeni consilium, plurimū & celeriter à loco phleg-
 monem sustinente reuellamus & euacuemus, id quod ex cruris edirecto
 positi sectione fieri non potest, euacuatur enim optimus tantum sanguis
 qui in pede est, ut ostensum est, & uiciosus in boni uicem succedit. Hic
 cum ob nimiam distantiam uena in crure secta sanguinem à phlegmone
 neque celeriter neque plurimum euacuare ac retrahere possit, fit ut illam ab-
 horreamus. Insultas iterum distantiam causari non potestis, nam dum Ga-
 lenus per cubitum podagram retrahit, remotior est, dum etiam in uerti-
 gine, & morbo comitali ex malleolo aut poplite reuulsionem molitur
 multo protractior. Sed audi mi Hieremia, qui fit, ut toties à præscripto
 tibi disputationis scopo aberres? nobis tecum, ut iterum atque iterum di-
 cam, de internorum membrorum inflammationibus disceptatio est, in qui-
 bus ab initio non solum reuellendi, sed & euacuandi intentio est. In mor-
 bo autem comitali & uertigine reuulsionem tantum molitur Galenus, ut
 morbum anteuertat, quæ profecto reuulsio à remotissimis etiam fieri po-
 test. Proinde longe alia intentione in interiorum membrorum inflamma-
 tionibus reuellimus, quam in dictis capitis affectibus, in quibus minime
 uellere licet. opus est ut à capite euacues, sed tantum humorum impetum, qui aliquan-
 do huc deferri possent, auertas. Non erat autem cur podagram obijceres,
 nam alia ratione Galenus reuellere humorum fluxum non potuit. In pe-
 uenam in crure enim ut membro affecto non licuit, neque si licuisset reuulsio dici me-
 re secare non ruiisset, sed deriuatio. Nullius autem huius in inflammationum initijs usus
 expedit. esse debet, cum Galeno in libro de sanguinis missione authore, incipienti-
 bus phlegmonibus medico non tantum euacuare, sed & reuellere con-
 ueniat. Secta autem uena quæ per locum dolentem, uel illi proximum
 transit, non solum non relinquatur spaciū ut auerti queat facultatis ex-
 cretorie impetus, uerum etiam plus ratione per sectionem excitati dolo-
 ris ad locum affectum trahitur. Hinc prudenter admodum Galenus ca-
 pite

pite . 95 . artis medicæ in hūc modum scribit . Si uniuersum corpus plus
 equo plenum fuerit per patientem locum minime euacuandum . Nam si
 scarificationibus , aut sectionibus sensibilibus euacuabimus , plus ratione
 excitati doloris attrahemus . Si uero calefacientibus dispergere tentabi-
 mus plus erit id quod ui caloris ad partem attrahetur , quàm dispersum .
 Quod si in eo elaborabimus , ut quod influxit retrocedat , corpus plenū
 non admittet . Ad hæc igitur ambo totum corpus euacuare oportet , aut
 omnino ad contraria loca retrahere , quod patienti particula influit . Hæ-
 cenus Galenus à quo certe probe præceptum iam intelligis quod in po-
 dagra cubiti , & non cruris uena incidenda sit . Rursus instas pleura utrin-
 que maximis patet confluxus iniurijs , corū scilicet qui in caua uena sur-
 sum , deorsum mouentur humores , quare siue deorsum , siue sursum re-
 trahere uultis ex confusa in caua uena humorum mole , aliud inducatis ,
 si aliud reuellatis . Optime igitur ac sagacissime natura oppositam uenā
 reliquam fecit , ut quod undiq; in alterum latus procumberet , ipsa sat re-
 trahere posset . At scias rationem tuam istam plane inuolidam esse , nam
 etsi sanguine ex uena edirecto sita detracto , alius succedat & inducatur
 istamen præter naturam minime inducitur . Non obsistendum autem
 est ne fluat sanguis , sed ne copiosior quàm pars exigit . Proinde quamuis
 excessu ablato in euacuatorū locū alij inducātur humores , hi tamē mini-
 me præter naturam sunt . Non mali , deteriores enim euacuati , neq; mul-
 ti , excessus enim ablatus est . Quare partes euacuatæ tantum solummo-
 do exigent , quantum ad tenuem refecionem satis erit . Minus uero at-
 trahent quàm relinquant naturalis analogiæ comparatione : alioqui uis
 minor traheret maiorem , quod est absurdū : imbecilliores enim sunt par-
 tes morbo uiciniores , & a morbo magis disturbantur , quàm si uires es-
 sent æquales . Non ergo replebūtur præter naturā uicinæ morbo partes ,
 neq; etiam , quamuis aliud inducatur , is fluxus præter naturam erit , sed
 cessabit ubi ad analogiam humorum peruenietur , quēadmodum diffusius
 indicauit Brissotus . Deniq; multo præstantius est , in partibus morbo
 uicinis esse tam modicum alimenti , ut aliunde trahant , quàm esse tam
 multum ut uel in alias pellant , uel trahentibus concedant . Ceterum ne-

A P O L O G I A C O N T R A

Opposita uena id quod in alterū latus p̄cūbit nō retrahit.

Excretiones à natura secū dū rectum.

Deriuatio in principio phlegmonē locū nō habet

gamus oppositam uenam id quod undiq; in alterum latus procumbit satis retrahere posse, nam ut antea etiam ostensum est, ex affecta parte uel omnino nihil, uel non nisi post temporis interuallum, trahit, id certe qđ uenarum stamina seu filamenta satis monstrant. Non solum autem celerime à loco affecto retrahendum, sed & euacuādum esse ex Galeni sententia supra monstrauius. Dices fateor oppositam uenam ab affecta parte nihil trahere aut euacuare posse, humorum tamen fluxum qui in eam decumbere potest anticipando interceptit. At neq; hoc concedimus, nam cum humorum à membris expulsionēs, praeipue pleuritide, semper secundum rectitudinem fiant: id quod Hipocrates ijs uerbis 2. par. 6. Epid. aph. 7. confirmat κατ' ἴξιν καὶ πλευρέων ὁδῶν. καὶ εἰντάσις τῶν ὀφθαλμῶν, καὶ πλινὸς ἐπ' ἀρσεν καὶ ἐκ εἰνῶν πῆξις. Id est Secundum rectitudinem fiunt laterum dolor, praecordiorum distensiones, lienis tumores, & sanguinis ex naribus eruptiones: non poteris certe humorum fluxum per uenae oppositae sectionem intercipere, sed eius potius uenae quae in eo latere existit, per quod in affectā partem decumbunt. Hinc constat sanguinem defluendo per uenam cauiam, seruare eandem differentiam positionis, scilicet dextri & sinistri. Proinde uena dextra incisa, dextri lateris solum sanguis intercipitur, & expedite euacuat, non autem sinistri. Vide ut omnes elabendi uiae tibi interseptae sint. Ridiculum autem est quod iterum ad cubiti in podagra sectionem diuertis, cum satis manifestum sit non licere poplitem ut partem loco affecto maxime uicinam, quemadmodum antea dictum est, incidere. Erras itaq; uehementer quod nihil aliud putas esse latere affecto per coniunctam uenā detrudere, quā affecto utero aluum ducere, aut etiam afficiente podagra poplitem secare. Nam affecto utero aluum ducere, & in podagra poplitem secare, nihil aliud est nisi per partem affectam aut illi maxime uicinam uacuare, id quod deriuationi peculiare est, quae nimirum in principio phlegmonum locum non habet, quod haec tantum eorum humorū, teste Galeno lib. 2. artis cura. ad Glauconem, qui iam membrum obsederunt medela sit. Per uenam uero cubiti quae edirecto est in pleuritide dū sanguinem destrahimus, neq; ex parte affecta, neq; ualide uicina sanguine

uena

nem mittimus, quod utiq; faceremus si uenam qua costas alit, aut illi pro-
ximam nicideremus aut si partibus his scarificationes, aut cucurbitulas ad-
hiberemus. Reuulsio itaq; eius uenæ sectio, nequaquam deriuatio, ut pu-
eriliter ipse arbitraris, existit, atq; adeo aliud est ex cubito lateris affe-
cti sanguinem detrahere, quàm affecto utero aluum ducere, aut in podo-
gra poplitem secare, cum hoc deriuatio, illud autem reuulsio existat. Ita
passim in deriuationis & reuulsionis nomine impingis. Neq; obstat qd
sanguinem ex affecti lateris cubito mittendo per uenam coniunctam de-
trahimus, utraq; enim euacuatio, tam ea scilicet quæ est reuulsio, quàm
ea que est deriuatio, per coniunctas uenas fieri debet, quemadmodum ex
Hippocratis sententia lib. 2. ad Glauconem Galenus ita scribens docet.
τῶν μὲν ἐπὶ ἐπιρρεόντων ἢ ἀντίπασσις, οὕτω γὰρ ὁ ἰσσοκρά-
της ὀνομάζει τῶν δ' ἢ κατεληφότων τὸ μόριον ρεύμα-
των ἢ παροχέτευσις ἵαμα ἄμφω δὲ τὰ εἶδη τῆς κενώσεως
ὅτι τῶν κοινῶν ποιεῖται κελεύει φλεβῶν. Id est, fluentium humo-
rum reuulsio, sic enim Hippocrates nominat, eorum autem qui iā mem-
brum obsederunt deriuatio medela est. Vtrunq; autem euacuationis ge-
nus per cōmunes uenas fieri præcipit. Communes autem uenas uocat
eas, ut ex sequentibus Galeni uerbis manifestissime colligitur, quæ loco
affecto coniunctæ sunt, eumq; edirecto respiciunt. Sed in istas uenas que e-
directo est sectio reuulsio esse non potest, quia nec in contrarium locum
nec in cōtrarium motum fit. Ad quam obiectionem ut multis respondeā
minime opus est, supra enim satis ostensum est hanc uenæ sectionem esse
reuulsionem, ac ad contraria fieri, nam sanguinem qui ad pleuritidis lo-
cum discessit in uenam cauā remeare facit, ecōtrario quàm antea deflue-
ret, & à caua uena extra corpus in partē maxime longinquam atq; con-
trariam. Infelix itaq; tu qui id deprehendere non potuisti, sed deriua-
tionem potius esse putasti. Iam cogitabis quanta temeritate dixeris te lu-
ce clarius monstrasse eandem uenam ab locinore influxum reuocare, ad
latus uero magis prouocare, adeo ut mireris si quid amplius desiderē-
mus. Ego certe ut ingenue fatear neminem uidi unquàm, in tanta præser-
tim re, te frigidioribus & minoris momenti argumentis disceptantem,

Communes
uenæ.

Venæ edire-
cto sectio qua
re reuulsio.

A P O L O G I A C O N T R A

**Galenus in
interiorum
uiscerū inflā
mationibus
nūq̄ ex oppo
sito reuulsio
ne usus est.**

**Abenroës
homo execrā
dus passim
nugatur.**

**Non quæuis
membra in dis
criminatim
scarificanda.**

**Non eadē est
uehementis ac
uelocis tra
ctionis semp̄
necessitas.**

adeo ut nullus sit qui non te de industria apertam ueritatem impugnare intelligat. Cæterum Galenum in interiorum uiscerum inflammationibus sanguinem à dextro in sinistrum nusq̄ reuulsisse adhuc constanter asserimus, neq; enim unum saltem locum, tametsi ad externum usq; te excrucies, in quo contrarium præceperit, producere poteris. Locos enim duos citas nobis nihil aduersari antea satis docuimus. Neq; in uniuersum reuulsionem quæ à dextris ad sinistra fit damnamus, huius enim aliquando usus esse potest, ubi scilicet cōtraria non est indicatio. Cum autē in pleuritide & alijs interiorū membrorum inflammationibus unicum hoc studium esse debeat, Galeno authore, ut celerrime ac copiose a loco affecto & reuellamus & euacuemus, sit ut huius inter initia nullus esse usus queat, nisi indiscriminatim reuulsionis speciebus utendum esse contendas, quo nihil absurdius dici posset. Quod ad Abenroen hominem illum impium & execrandum attinet, scias nos huius dictis nihil moueri, ut quem nemo non mouerit passim tam in philosophicis quàm medicis reb. insigniter esse hallucinatum, adde quem nemo non nescit impudenter fuisse mendacem, ut qui Galenum ac omnes antiquos philosophos falso erroris insimulet, cum tamen nullum unquam legerit, ignarus græcitatæ ac latinitatis. Porro non sine magna impudentia astruis nos non uereri quæuis indiscriminatim membra scarificare, nam produci locum ubi ita docuerimus & minime mendacem te fuisse prædicabimus. Probe nimirum nobis constat pro affectarum partium diuersitate, diuersimode etiā scarificationes ac curcubitulas adhibendas esse, nec ea in re te monitore aut doctore opus erat. Vrges iterum & nobis tanq̄ nodum tua sententia, insolubilem obtrudis quod Galenus 13. therac. oppositi cruris scarificationem probauerit, tanq̄ remedium quod oppositam phlegmonem reuellere possit? atq; adeo etiam oppositæ uenæ sectionem, ut quæ non solū sufficienter exoneret, imo tanto efficacius, quāto ipsa scarificatione potētior. Verum qui hætenus nostram tecum disputationem probe assecutus est, facile dijudicabit hunc modum nō semel sed iterum atq; iterum à nobis esse dissolutum. Nam non eandem esse uehementis ac uelocis tractionis à loco dolente necessitatem in externorum membrorum, & interiorum uiscerum

MEDICVM LOVANIEN.

viscerum inflammationibus diximus. In illis enim satis est quo uis modo sistere humorū impetū, neglecto effecta particula, utpote cui reprimētia ac digerētia illita suppurationē prohibere possūt: adde quod neq; ex suppuratione periculum, etiam si superuenerit, immineat. In his nero e contrario, nā nō quouis modo humorum impetū sistere, nec affecta parti reprimētia aut dispergentia adhibere medicamenta licet, sed quocumque humorum præter naturam fluxum à laborante parte nō solum retrahere, uerum etiā euacuare conuenit. Hinc est quod in internis inflammationibus neq; uenæ sectionem neq; scarificationem oppositam prodesse dicamus, quod neutra ex ipsa affecta particula celeriter et trahere et euacuare quod omnium maxime necessarium est, sed tantum in corpore humorū exundantē molē minuere possit. In externis uero utranq; adhibere nihil prohibet, ut in quibus humorum fluxum utranq; sistere, aut eosdem ex alia parte in aliam traducere, aut utranq; minuere liceat. Et hæc indicatio sumitur partim ex particularū diuersitate, partim etiā ex morbi magnitudine, neq; enim eodē modo tractādi sunt magni et parui morbi. Hinc non temere in reuellendo Galenus phlegmones magnitudinem æstimandā esse monet. Quod autem hæc mens Galeni fuerit, satis ex uerborum serie, et iecoris exemplo, quod paulo post subiungit innotescit, cum pariter tum reuellendum tum educendum qui ad iecur fluit sanguinem, interna in dextro cubito infecta uena, docet, propterea quod et e regione, et ampla uia cum uena quæ caua dicitur, societatem habet. Et ne quis eum tantum, modo de iecoris inflammatione locutum esse dicat, mox continuo quodam dicendi ordine aliorum etiam interiorum uiscerū exempla subnectit, in ijsq; in uniuersum inter initia uenæ sectionem edirecto fieri præcipit ijs uerbis. Perpetuo quidem in omnibus, quæ edirecto est. Sed hic rursus nos cōprehendere putas, quasi præter Galeni mentem reuulsionem in eam quæ in longinquū, et alteram quæ in uicinum diuiserimus. Id quā candidè facias, ex antedictis luce clarius constat, ubi reuulsionem haud aliter quā tu semper ad contrarium siue longinquum fieri diximus, et hac ratione uenæ edirecto sectionē esse reuulsionem demonstrauimus non solum ueterum, Galeni præsertim, testimonijs,

Quare in internis inflammationibus oppositæ uenæ sectio nō prodest.

Reuulsio minime in longinquā et uicinā diuidit.

A P O L O G I A C O N T R A

**Utero inflā-
mato popli-
tis uena inci-
denda.**

**Enarratur
Galenī locus**

sed & rationibus. Trahere enim sanguinem qui à caua uena per costarū uenam ad pleuritidis locum defluxit, iterum à pleuritidis loco per costarum uenas in uenam cauam e contrario quā antea fluebat, & ab hac extra corpus, quo nihil longinquius dici potest, diximus. Tuum itaque erat ostendere prædictam uenæ sectionem inter reuulsionis genera non esse connumerandam, nec ita temere citraque iudicium futilibus argutijs non solum perdere chartas, sed & authorum misere torquere sententias. Dictis per Apollinem oro ubi Galenus utero inflammato cubitum magis, quam poplitem incidere præcepit? Diuersum sane tibi supra ex libro de curâ di ratione per sanguinis missionem demonstrauimus. Diuersum etiam docet lib. 13. theria. ubi de interiorum inflammationibus loquens ita scribit. Renibus uero, & uesica, pudendo & utero sic habentibus, eas quæ in cruribus sunt sitæ: ac potissimum quæ circa poplitem sunt: Sin minus eas quæ iuxta malleolū, ac perpetuo quidē in omnibus, quæ edirectio est. Atqui locum forte putas qui in 2. lib. ad Glauconem est, ubi in hunc modum scribit Galenus. Et si quidem passio in dextra uteri parte fuerit, à dextra manu aut crure sanguinem detrahes: si uero in sinistra, à membris quæ illi edirectio sunt. Sed uides hoc loco Galenum de uteri indiscriminatim affectibus esse locutum, in quibus interdum ex manu, interdum etiam ex crure sanguinem detrahare licet. Quando autem ex manu, quā itidem ex crure detrahendus sit hoc loco obticuit, proinde ne sibi pugnantem facias Galenum, ex alio loco eius sententiā discas oportet, ubi nimirū uteri affectus discernit. Id quod facit in libro de sanguinis missione in quo in mensium profluuio cōmode sanguinem ab utero ad brachiū retrahi docet. In uteri autem inflammationibus, e contra, ad crus scilicet. Verba eius hæc sunt. Porro uteri inflammationes magis etiam quā reuum à uenis in crure sectis iuuantur. Nam quæ ex cubito fiunt euacuationes, aliud etiam habent adiunctum malum: nempe quod purgationes mēstruas cōprimant, sanguinemque ad superiores corporis partes retrahāt. Quæ uero fiunt ex cruribus, tantū abest ut retrahant, ut etiam menses promoueant. Et iterū in eodē libro. Plenitudines à suppressis mensibus ortas, omnino per crura euacuabis, siue uenā secare oporteat, siue scarificare.

ficare. Sectæ enim in cubito uenæ mulierū reuellere purgationē aſolēt. Ex quibus sane uerbis æquus lector facile deprehēdet qua fide paſſim Galenū cites, quamq; per dīte eundem torqueas, atq; præter omnem æquitatem in tuam ſententiam trahas. Cæterum non probamus in externis inflā-
 mationibus uenæ oppoſitæ ſectionem, ut tu temere nugaris, ſed id tantū
 dicimus, ſi quis ex longiſſimis & ſitu diſtantiſſimis ac oppoſitis etiā par-
 tibus in his ipſis per uenæ ſectionē reuellere tētet, nō tātū noxæ, quantū
 ſi idem in internis tentet, attulerit, quod, quemadmodum tu etiā fateris,
 non tam moleſta ſit earum partium affectio, nec tā grauis exitus inſtet,
 addis quōd propter atrocioſiorem ſerē atq; intimioſiorem partium internarū
 dolorē humorum fluxus in eas magis ſuperfluat, hinc ab interna q̄ exter-
 na particula, nobili quā ignobili potius reuellendum. Et hæc cetera-
 tio eſt cur ab internis per eam quæ edirecto eſt uenæ ſectionem reuella-
 mus potius quā oppoſitam, quōd ſcilicet illa omnium ocuſſime à parte
 affecta reuellat, ita te tuo perpetuo iugulamur gladio. Non perſuadebis
 uero ut uenæ ſectionem quæ ab eodem latere ſit reuulſionem non eſſe di-
 camus, quū diuerſum multoties tibi oſtenderimus, adeo ut iterū referre
 etiam pigeat. Tu potius cum tuis Louaniensibus Sophiſtis, quibus pro-
 cul dubio inſtigantibus id diſceptationis munus ſubire infeliciter uoluisti,
 contrarium oſtendito, & uictos nos fatebimur. Vide ergo ut delires cū
 ſcribis nos non multum ſtudere ut in bubone peſtifero reuellatis, quod
 huc quaſi in ſentinam quandam natura totum cōtagium ceperit depone-
 re, cum hoc nomine uobis multo maxime ſit reuellendū, & nō reuellen-
 dum, imō euacuandum etiam ex corpore contagium, id certe quod faci-
 tis per uenæ quæ edirecto eſt bubonis peſtiferi ſectionem, tanta autem
 uos cœcitas occupauit, ut id intelligere non poſſitis. Hinc qua in interio-
 rum uiſcerum inflammationibus non ſolum reuellimus, ſed & euacua-
 mus, ea etiam ratione in bubone peſtifero, nec aliqua adeſt, ut tu temere
 nugaris diuerſitas, nam ſi qua eſſet, crede mihi non tam obtuſa eſt nobis
 oculorum acies quin hanc deprehendiſſemus. Erras deniq; quod ſcribis
 deriuationē & reuulſionem non pro inflammationis diuerſitate, ſed in-
 fluxionis modo, uariari, nam cur alioqui Galenus phlegmonis magnitu-

Nec in exter-
 nis inflamma-
 tionibus op-
 poſitæ uenæ
 ſectio probā-
 da.

In Bubone
 peſtifero eius
 uenæ ſectio
 ne opus eſt,
 quæ ſimul re-
 uellat & eua-
 cuet.

Deriuatio et
 reuulſio pro
 inflammatio-
 nis diuerſita-
 te uariatur.

A P O L O G I A C O N T R A

Influxiōis et
inflammatio-
nis modum
quo ad indica-
tionem non
differre.

dinem aestimandā praecepit? Item quare idem cōmentario decimo secun-
di libri de ratione uictus in acutis morbis scribit: Nostra intentio studi-
umq; cōuertitur, ut à loco phlegmonem patiente, plus sanguinis ac ce-
lerius euacuetur quàm reliquis corporis partibus, praesertim in morbis
acutis? Vide quàm pulchre Galeni mentē assequaris, qui in libro etiam
de ratione curandi per sanguinis missione, primos mittēdi sanguinis sco-
pos morbi magnitudinē cum uirum robore esse scribit. Sed demus reuul-
sionem pro inflammationis diuersitate nō uariari, nonne tua hoc modo
expugnabitur sententia? Maxime quidem, cum omnes phlegmones tam
internas q̄ externas, cū Galeme in lib. de sang. missione, reuulsu eua-
cuandas dicamus. Itemq; reuulsiones cum euacuatione adhiberi deberi
omnibus influxionibus. Non posse autē utrūq; efficere uenae quae ex op-
posito sit sectionem, iam abunde monstratum est, nec ipse inficias ire po-
teris. Porro mirari nō possū cur influxiōis modū ab inflāmatiois modo se
pares, cū diuersitas in his ipsis, quo ad indicationē, iuxta tuā sentētiā, nul-
la sit. Quid enim ualentem influxionē aliud efficere nisi magnam inflam-
mationem dicas? hinc eadem ab utrisq; sumenda est indicatio. Nam perim-
de ut inflammatione uehementi per patientem locum minime euacuan-
dum, sed ad contraria loca retrahendum, & à loco inflammato euacuā-
dum q̄ oryssime erit, ita etiam ubi corpus plus æquo plenum fuerit: tūc
enim quia ualenter materia influit, nā ipse quoq; fluxus impetum pro
corporis plenitudine contingere fateris, dico etiā ad contraria retrahē-
da erit. Falso itaq; imo mendaciter nos accusas, primum quod molliorē
influxū per contraria reuellamus, & nō per uicina. Secundo quod uehe-
mentiore per uiciniorē cohiberi satis putemus, uel ut apertius dicam
quod in molliori influxu reuulsione, in uehementiori autem deriuatione
uti statuamus. Neutrum enim ut sole clarius ex iam dictis liquet, uerum
est, neq; enim influxum aut inflammationem uehementem inter initia
aliter q̄ reuulsione, quae tamen simul euacuet, curandā esse docemus. De-
riuationis aut tū primum esse usum, ubi materia iā uehementer membro
affecto est affixa, decernimus. Quod si itaq; recte reuulsionis & deriua-
tionis discrimen agnouisses, nunq̄ in tam pudenda mendacia incidisses.

Exempla

MEDICVM LOVANIEN.

Exempla de contrarij cruris scarificatione, de incisione poplitis uel mal-
leoli in capitis affectibus, & cubiti in podagra, supra satis à nobis cōsu-
tata sunt. Eradicationis uocabulū, quoniā probatissimis medicis incogni-
tum, & à barbaris tantū citra omnem rationem excogitatum est, pla-
ne reiijcimus. Cæterum reliqua quæ in tua disceptatione sequuntur nihil
aliud contendunt, nisi ut in inflammationibus inter initia reuulsione po-
tius q̄ deriuatione utendum sit, id certe quod & nos docemus. Nam uenæ
sectionem quæ edirecto est, siue in pleuritide siue bubone pestifero fiat,
esse deriuationem, perpetuo inficias ibimus, nisi diuersum, quod minime
poteris, ostendas. Porro ea quæ in oppositæ uenæ sectionis probationē ad-
ducis tam puerilia sunt, ut cōfutationē denuo non mereantur, piget enim
iterum atq; iterum quod satis eam explosum est reuellere. Iterū nos fal-
so insimulas q̄ internas inflammationes præcoci egere educatione magis
q̄ reuulsione nos docere ais, neq; enim educatione tantum, sed & reuulsio-
ne simul egere dicimus, nam in idipsum addas, deriuationem, quæ quoq;
à loco phlegmone affecto educit, sufficere dixeris, id quod falsissimū est.
Ridiculum autem q̄ euacuationem eandem cum deriuatione facis, perim-
de ac si reuulsio euacuatio non esset, cū tum omnis uenæ sectio sit euacua-
tio. Hinc Galenū lib. 13. the. tanq̄ nobis aduersantē obtrudis, qui in inflam-
mationibus quæ adhuc in generatione sunt, priorem euacuatione cōfluen-
tis ad affectum locū sanguinis inhibitionē esse tradit, quasi eius loci is sen-
sus esset, in inflammationū principijs prius esse reuellendū q̄ euacuandū
siue deriuandū, neq; enim ab euacuatione deriuationem secernis. Atqui
erras modis omnibus quòd phlegmonē quæ adhuc in generatione est, in-
telligis eam quæ iam incepit, necdum ad completum incrementum perfe-
ctionemue peruenit, cum potius ea sit quæ nondum incepit, sed ut mox
fiat causam in corpore habet, utpote cum pars aliqua calidior est facta,
aut dolore ob uulnus, cōtusionē, aut simile quidpiam, angitur. Id uerū esse
nō solū uerborū series, sed & quod mox sequitur ostēdit ita. n. scribit. His
igitur omnibus æstimatis, quæ phlegmone adhuc in generatione sunt, ea-
rum causas prius abscindes. Quæ uero iam factæ sunt, has utiq; curabis
solas, Quasi diceret ad phlegmonū quæ nondum generatæ sunt prohibi-
tionem satis est, si causas earū abscindas. Ad eas autē quæ iam factæ sunt

Eradicatio.

Euacuatio cū
deriuatiōe nō
coincidit, hoc
enim spēs, il-
lud aut genus
existit.

Galenī locus
explicatur.

Phlegmone
adhuc in ge-
neratiōe quæ

A P O L O G I A C O N T R A

Reprimentiū
i phlegmonū
inijs usus.

Reuulsio de-
riuationem
præcedat.

1. aph. 21.

nihil consultius, nisi ut solis intentus sis, neglectis alijs partibus corporis, quando, ut alibi docet, huic quod maxime urget prius occurrendum sit. Vide iam quis in suā mentem torserit Galenum, tu potius an nos. Tu certe, nam hunc esse uerborum Galeni sensum ex ijs quæ sequuntur in contextu, & exēpla quo à se dicta declarat, conuincemus. Inter cætera nāq; sic scribit. Quod uero eius quicquid in laborante membro continetur in proximas partes repellit, hoc phlegmones iam genitæ medela est. Ex quibus uerbis luce clarius fit Galenum iam factam phlegmonem, non cōpletam, sed quæ iam primum coepit uocasse. Nam quis unquā reprimentia seu repellentia medicamenta post cōpletam phlegmones generationē adhibuit? Constat enim omnibus qui uel à limine tantum medicinam saluauerūt, q̄ repercutientium in phlegmonū tātum inijs usus esse debeat. Deniq; si de perfecta phlegmones consistentia locutus est Galenus cur in exemplo de iecore ita ait. Proponatur iecur iam phlegmonē contrahere coepisse: item, si qua circa fauces, & palatum, aut linguam, aut deniq; in ore, phlegmone laborare inceperit &c. Quid multis moror? passim offendes hoc loco Galenū phlegmonem iam genitam seu factam eam quæ iam incepit nominasse. Quamuis quid attinet ista docuisse, cum etiam iuxta tuam interpretationem nihil nobis aduersetur Galenus. Scribis enim Galenum semper ubi opus est auertere, hoc est, fluxū inhibere anteq̄ euacuat, hoc est, ut ipse arbitraris, deriuat. Id ipsum namq; & nos facimus, primum enim omnium reuellimus, atq; simul à loco affecto etiam uacuamus, id quod tua reuulsio ex opposito non potest. Euacuat equidē, at nō ex latere, multo minus ex parte ægra, ut antea per nos ostensum est: si nō ex latere eodem, ergo nec phlegmones causam abscindit, cum humorū fluxus, ut supra ex Hippocratis autoritate demonstrauimus, in pleuritide præsertim, iuxta rectitudinem fiat. Si phlegmones causam non abscindit, ergo nec ad phlegmones quæ nondum generata est, prohibitionē satis erit. Recte itaq; in te torqueri potest hoc Hippocraticum decretū: Quæ ducere oportet quo maxime natura uergit per loca conferentia cōducere: nam cum in pleuritide materia per idem latus à natura in locum affectum pellatur, erit & per eandem partem euacuanda. At dicis nos reuulsioni intendimus, & non euacuationi, Hippocrates autem de euacuatione

tione tantum locutus est, ob id nobis nihil aduersatur. Mirum profecto est te in id cecitatis esse delapsum, ut posse te reuellere per uenae sectionem sine euacuatione putes, taceo q̄ euacuationem ineptissime eandem esse cum deriuationem dicas, neq; enim genus cum specie coincidere, ut supra ostendimus, potest, ita perpetuo in uocabulorum ratione, quo in medicare nihil esse potest absurdus, hallucinarius. Fatemur itaq; Hippocratem de sola euacuatione esse locutum, at de ea etiam quae reuellit. Et in hac sententia citatur etiam hic aphorismus à Galeno commentario decimo secundi libri de uictus ratione in morbis acutis. Constat, ait, Hippocratem euacuare humores phlegmonem efficientes, per ea loca ad quae uergunt. Hoc enim uniuersaliter uerum est quod ab eo dicitur. Quae euacuanda sunt, eò duci debent, quo natura commode tendit. Id autem saepenumero euenit & uarie quidem, pro uarietate partium membranae costas succingentis. Affectis enim partibus eius superioribus consentit condoletq; iugulus, brachium, mamilla: inferioribus autem septum transversum, & hypochondria. Et ne quis eum de euacuatione, quae deriuatio est, locutum esse tantum suspicari posset mox subdit. Quum ergo dolor extenditur ad superiora, secunda est uena in cubito quae copiose & celeriter à parte affecta retrahere & euacuare sanguinem potest. Iam arbitror nobis permittes quod Galeno facere permissum est. Vides itaq; ut irritus sit omnis tuus contra nos conatus, quando neq; deriuationis, neq; reuulsionis rationem probe tenueris, adeo ut tu potius quam nos Andabatarum more clausis oculis pugnare ausus sis. Praeterea etsi hunc aphorismum de reuulsionem loqui dicamus, non tamen ideo omnem reuulsionem in idem esse moliendam sequitur, cum constanter adhuc dicamus omnem reuulsionem ad contraria fieri debere, nec eandem tam ab internis, quam ab externis, ut impudenter nugaris, auferimus. Tuum itaq; erit sequelam hanc docere, id quod nunc non poteris. Porro etiam dictis innotescit falsum esse quod dicis per uenae ex opposito sectionem non benignum, imo superfluum sanguinem qui ad affectam partem inclinabat, educi, nam cum superfluum in pleuritide excretio à natura fiat ediret, ut saepius iam meminimus, certum est in opposito latere non esse humorem superfluum, nam alias haud secus quam in altero latere phlegmonem efficeret. Dato autem q̄ superfluum educat, nihilominus tamen ex affecta

Per uenae ap-
positae sectio-
nem benignam
euacuatur.

A P O L O G I A C O N T R A

**Vehementiori
primum affe-
ctui occurren-
dum.**

**Vitiosus san-
guis in oppo-
sitū latus tra-
bitur.**

Et o latere prius sanguis emittendus esset. Nam cum uehementiori primū affectui occurrendum sit à medico, euentissimū est ut inter initia is sanguis, qui non solum tensionē, sed & dolorē immensum facit, educendus sit, hic autem est qui in affecto latere continetur. Qui enim in opposito est latere tale nihil efficit, ob id ad eius educationem non tantopere festinandum erit. Hinc recte Gale. cōmē. 10. secūdi lib. de rōe uictus in morb. acutis dixit. Nostra intentio studiūq; eò uertitur, ut à loco phlegmonē paciēte plus sanguinis ac celerius euacuetur, q̄ à reliquis partib. Animaduerte diligēter q̄ ait plus ac celerius q̄ ab alijs partibus, quæ uerba tuam ex opposito uenæ sectionem, ut pote ex parte affecta nihil euacuantē, funditus prosternunt. Negas post hæc per uenæ sectionē quæ ex opposito fit uitiosum sanguinem usq; in oppositum latus induci, quum enim omne agēs in proximum ualentius agat, fieri non posse ut id quod in dextris est ad sinistrum rapiatur, sed quod in sinistris adhuc uacillat, & in medijs locis ambigit, leui nec adeo copiosa phlebotomia refertur. Verū e quidem est, neq; quis inficias ire potest, antea sanguinem proximū qui in sinistris est sequi, q̄ is qui in dextra continetur sequatur, fieri tamen nō potest quin in locum sanguinis boni uitiosus qui in dextro est succedat, quando ex antedictis satis manifestū sit in sinistris sanguinē non esse superfluū, nam hunc aliàs natura ad sinistras costas non secus q̄ ad dextras detrusisset, cū Hippocrate teste laterū dolores iuxta rectitudinē fiant. Sed dicis si quid forte fortuna & præter opinionē à dextro auellatur, nōdū fortassis omnino uiciatū erit, q̄ recens ualde phlegmone uixq; concepta, nec admodū diu decubuit. At licebit nobis quoq; dicere id quod à dextro auellitur fortassis uiciatum erit, sicut certe uiciatum est, quia non solū superfluū, sed etiam corruptū. Hinc est q̄ non tantū tensionē, uerū etiam dolorē immensum excitet. Accedit his q̄ partes quæ multo interuallo à loco affecto distant, quia uiciniorib. fortiores, reponāt si qua in his superflua sunt, Galeno lib. 3. de facul. naturalib. authore, ad uiciniores, harū aut unaquæq; ad alias, nec ad imbecilliores ceterisq; plus dolētem singula decubuerint, ideoq; necessario id quod à dextro attrahitur uitiosum erit, utpote omniū aliarū partium superuacuum. Iterum instas, pone uiciatū sit, non tamen in multum longinquū aut etiam oppositum latus statim reuelletur, in proximū forte

forte adducetur, quare uel rursus à natura in eundem locum expelletur. Incerta sunt quæ proponis, & imitaris equidem hac ratione Auicennam, qui passim ita argumentatur fortassis ita se habet, fortassis ita se non habet. Sed ista missa faciamus. Recte quidem coniectas id quod in proximū abdu-
ctum est, rursus à natura in affectū locum expelli, q̄ fortiores semper, ut diximus, ad imbecilliores superflua & uitiosa reponant. Manifestum uero est expulsionē hanc non sine magno egrotantis dispendio fieri, quod ad phlegmonis incrementū non parum momenti afferat. Rursus elabi cu-
piens dicis, si quid iterum reponitur, id per proximā derivationē non diffi-
cile expeditur. Tibi certe ita uidetur, atq; cogita in quod periculū agrū deducas, donec quod uitiosum est in uniuersum detrahas. Quid oro fa-
cies ubi egrotans talis suapte natura fuerit, ut crebram sanguinis missio-
nē non toleret? quid deniq; si ob uiriū imbecille robur altera uenæ sectio adhiberi haud poterit? Nihil arbitror nisi ut hominē neci trades. Dato au-
tem quod iam dictorum nullū accidat, quid derivatione ut tu perperā uo-
cas, reuulsio enim est, expedit ubi id quod uitiosum est, iam tanto tem-
poris interuallo, in parte laborante fixum ac fermē immotum persistit? Fixum uero ac immotū ut sit, maxime ubi humorū impetus uehemens fue-
rit, nemo sane mentis negare potest. Vehemens autem ut sit ex tuis uer-
bis conuincemus. Nonne fluxus impetū pro corporis plenitudine cōtin-
gere supra dixisti? Corporis autem adesse plenitudinē factum tuū ostēdit,
nam cur aliās ex opposito latere sanguinem detraheres, quū ipse etiā fa-
tearis, Raxis in hoc consiliū secutus, corpore non multum sanguine re-
ferto, ex eodem latere sanguinē mittendum esse. Cum itaq; hoc nomine ui-
tiosum, quod in affecto latere est infarctum sit, fieri non potest ut facile euellatur, nam, ut ipsemet fateris, non nisi per liberaliorē phlebotomiam.
Quam uero periculosum sit illam secundo adhibere, iam diximus. Hinc nos id discriminis cauentes primū per uenam coniunctā, & quæ cum affe-
cto loco societate habet, potius q̄ oppositā reuellimus, humorūq; impe-
tū hoc modo q̄ ocysime à paciente particula auertimus, uitiosumq; quod illic est educimus. Instas uero, frustra nos putare tam sincere unica euacu-
atione quicquid est uitiosum educere, ut nihil maneat putridarū reliqua-
rum. Sed posse nos tibi euidenti ratione monstrabimus. Nonne Hippo-

A P O L O G I A C O N T R A

Signa quæ uicrantes lib. 2. de ratione uictus in morbis acutis de pleuriticis, in hunc modum scribens : Neq; dubites copiosum detrabere sanguinẽ, donec uel rubicundior multo, uel pro puro rubidoq; liuidus effluxerit, utrumq; enim tractum in-diacidere solet : eius rei manifesta inditia tradidit, nimirũ sanguinis et in colore et i cõsistẽtia mutationẽ. Huic itaq; attẽdẽtes mox uitiosum esse de tractũ iudicamus, ubi sanguinẽ mutatũ esse cõspexerimus. Subscribit Galenus in cõmẽtario eius aphorismi dicẽs. Quod uacuatus sit locus phlegmone affectus, inditio est sanguinis permutatio, quæ est euacuatiõis quantitas sufficiens. Et in lib. de ratione curandi per sang. mĩss. inquiens. In quibus iuxta sectã uenam phlegmone est ingens, optimũ est sanguinis et in colore, et in consistẽtia mutationẽ expectare, sicut indicauit Hippocrates in lib. de acutorũ uictu, quãdo de pleuritide uerba facit. Alius enim est, qui in phlegmone est sanguis, quãquam qui secundũ naturã, utpote plus excalfactus. Nam si antea crudior erat, rubior modo et flauior efficitur: sin eius modi prius fuerat, ad atredinẽ uergit adustione. Rursus obtrudis, ponamus nihil reliqui faciatis, periculum tamen est, ut is qui quantitate, qualitate, sepe utroq; naturæ molestus est huc decidens humor, loci uitiosa qualitate adhuc sumida, necdum omnino extincta, corrumpatur, atq; ita uno euiecto malo, alterum paratum est non minus rebelle. Quõ autem potest remanere loci uiciosa qualitas adhuc sumida, necdum omnino extincta, cum uitiosum uniuersum expurgatũ sit. Expurgatũ uero esse non solũ ex sanguinis mutatione, sed et inde colligitur, q̃ humores uitiosi, cũ adhuc recens phlegmone sit, neq; ad incrementũ peruenerit, nondum infarcti sint, ideoq; facile per uenæ edirecto sectionem educantur, quando coniuncta sit uenæ quæ partem affectam alit. Sed fac ista remanere, atq;

Quando de- ita idoneam quãtitatẽ ut iterum phlegmone generari possit colligi, tunc
nuo detrahen- denuo ex eadẽ uena detractus sanguis, id totũ expurgabit, præstat enim
dus sanguis. Galeno etiã in lib. de sang. mĩss. authore, nisi quid urgeat, priori mĩssione
minus detrabere, iterũq; eã repetere, imò si lubet et tertio. Perperã deniq; nos accusas quasi ob id latus affectũ ab alijs quod superuacaneũ restit non admittere cõtenderemus, q̃ altero imbecillius sit. Neq; enim simpliciter id astruximus, sed ubi in alijs non sit superuacuũ quod sua sponte reponant, fieri non posse, ut ab illis trahat contendimus, q̃ imbecillius à fortiori

MEDICVM LOVANIEN.

fortiori trahere nō queat quod Galeni exemplo demonstraui-
 mus, nempe
 duobus equaliter esurientib. nō subtrahit manu panē alter alteri, nisi ua-
 lentior. Ita passim nostra inuertis. Quod si uero in alijs superfluū quid fu-
 erit, tunc fatemur tecum hoc totum in affectā reponi partē. Ceterū non
 ignoramus, multo minus dissimulamus, inflammātū quāuis sit alijs partib.
 debilius, tamen tantū alia excedere attrahendi facultate, quantū flammeo
 calore. Nam hęc ratio est cur primū uenam quę edirecto laborantis late-
 ris est incidamus, nempe ut flammeū hunc calorē, qui ut ex omnib. corpo-
 ris partibus in affectam partem trahantur superuacua, si qua in illis sunt,
 causa est, mitigemus, imō etiam q̄ celerrime tollamus. Id certe quod oppo-
 sitę uenę sectio non potest, nam ut cunq; inter initia succū eum qui in op-
 posito latere male constat, uel etiam dum in caua uena uacillat, detrahat,
 remanet tamen adhuc in affecto latere flammeus calor ac tensio, quę ua-
 lenter ut humores attrahantur in causa sunt. Proinde cū calor, dolor &
 tensio in affecto latere plus urgeant, sit ut illis primū etiam à medico oc-
 currendum sit. Quo facto nihil repugnamus, ubi corporis magna fuerit
 plenitudo, si etiam oppositam uenā secueris, modo eam quę edirecto est
 prius incidas, multo enim cōsultius redundans quid in opposito latere,
 quā in affecto relinquere. Vide ut tuo te semper iugulemus gladio.
 Monendus hic rursus nobis es q̄ nō sine magno errore nenā quę edire-
 cto est deriuationē appelles, quū esse reuulsionē abunde à nobis demon-
 stratū sit. Quod ad Galeni ex lib. 4. de tuenda ualetudine locū attinet, ni-
 hil refert etiā si de phlegmonosa lassitudine loquatur, satis enim est te fa-
 teri hoc loco esse reuulsionē quę ab interiorib. ad exteriora fit, quā aliās
 obticuiisti. Et mirū profecto quō in hac lassitudine non sursum, nō deor-
 sum, nō dextrorsum, nō sinistrorsum esse reuellendū uideris, & non itidē
 in pleuritide. Vel dic locū unum saltē, in quo Galenus in pleuritide reuul-
 sionis quę dextrorsum uel sinistrorsum fit, usum esse docuerit. Tandem
 iterum errorē tuū, pudendū sane, prodis, eandem scilicet uenę sectionē
 eiusdē respectu esse posse reuulsionē & deriuationē dicens, nā id absur-
 dum, imō impossibile esse iam multoties diximus. Erras etiā q̄ ex eodem
 latere fieri posse reuulsionē negas, quū diuersum supra mōstrauerimus.
 Neq; igitur ratione nos uincis, nec authoritatū numero, ut gloriaris, su-

Cur uena edi-
 recto inciden-
 da.

Consultius re-
 dundās quid
 i opposito la-
 tere q̄ affecto
 relinquere.

A P O L O G I A C O N T R A

Peras, cū nec unam rationē quæ ad cōvincendos nos satis fuisset, nullam
 quoq; penitus auctoritatem quæ euidenter tuā sententiā firmare potuis-
 set, produxeris. Instas iterū non esse dubiū quā ante actis temporibus &
 modestissimi & doctissimi cōplures fuerint, qui eius phlebotomiæ incom-
 modū animaduertissent. At qui licebit hac ratione eosdē ab omnib. uindi-
 care erroribus, id quod neq; tu admittes, cum nō raro illos impegiſſe no-
 biſcū fatearis. Dicis secretiores aliquot errores hos latuisse negare non
 possum, sed tam manifestū, tam noxium omnes potuisse subterfugere non.
 Non tantū se puto. Non tantū secretiores aliquot errores hos latuerunt, sed et manife-
 cretiores, sed ſti multi. Vnū indicasse satis sit. Quotus quisq; est Aloen ex Mesues au-
 manifestissimi thoritate nō cire sanguinē, nec uenarū ora aperire dixerit, hoc tamen
 etiā errores Dioscorides & alij ueteres tanquā erratū, manifestis uerbis explodi-
 iuniores mediunt. Porro nemo est qui omnes ex opposita reuulsione perijſſe dicat,
 eos latuerūt. plures certe perijſſe certum est, & qui perierint ipse etiam noui,
 si qui tamen conualuerunt, hi non nisi longo temporis interuallo sa-
 nitati restituti sunt, atque hoc est cur errorem non animaduerte-
 Medicorū d- rint, nam hoc modo ex diuturniore morbo illis plus questus acceſſit, am-
 earitia nota- plioraq; cōtigerunt præmia, quæ quantū hominū oculos obnubilent, ne
 tur. mo est qui nesciat. Quod tādē ad eos diuertis qui in pleuritide ex crurib.
 reuellendū, uel ex brachio opposito ad sanguinis usq; mutationem uacu-
 andū statuūt nihil obſtamus, ut qui tecū eosdē toto cœlo errare dicamus.
 Quare neote Mirum uero est te nondum intelligere cur Guaynerius & alij fermē
 rici uenæ edi- omnes neoterici uenæ edirecto sectionem tanto tempore distulerint? cui
 recto sectio- dentissimum enim est non alio nomine idipsum fecisse, nisi quod dictam
 nē tāto tēpo- uenæ sectionem deruationem esse putauerint, cuius usum non esse ex
 re distulerit. Galeno didicerunt, nisi ubi iam fixi in particula affecta humores fuerint.
 Sic enim ex Hippocratis sententia lib 2. ad Glauconem docet. Fluentium
 igitur humorum reuulsio, eorum autem qui iam membrum obsederunt,
 deriuatio medela est. Proinde minus recte facis quod eosdem tam uehe-
 menter arguis, nam quum tu in eodem cum illis errore uerſeris, conue-
 niebat te ijs paulo æquiores fuisse. Te autem eodem errore detineri inde
 manifestum est, quod haud aliter quā illi uenæ edirecto sectionem esse
 deriuationem censeas, in hoc uno diuersus quod hanc citius quā illi
 adhibeas.

adhibeas. Hinc fatearis oportet uel te contra Hippocratis & Galeni decreta citius quàm decet deriuatione uti, uel eam quæ edirecto est uenæ sectionem deriuationē nō esse. Nam si deriuatio est, non poteris ea primo die uti, imò uix tertio aut quarto, & ut paucis dicam, nō nisi ubi humores iam membrum obsederunt. Erras ergo hanc citius adhibendo, uel deriuationem non esse, sed reuulsionem, dicas oportet. Vide quorsum te adigat uocabulorum ignorantia. Vnicum certe hoc argumentum satis esset ad cōuincēdā uniuersam tuā disceptationē, lis .n. in hoc uno sita est, ut uenæ quæ edirecto est sectionē nō deriuationē, sed reuulsionē potius esse ostendamus, id quod ita præstauimus, ut uelis nobis in sententiā nostrā manib. & pedib. eas oportet. Præterea cōsultius tibi erat Guaynerio Anaxionē pleuriticum ex tertio Epid. Hippocratis nō obiecisse, quum factū hoc Hippocratis nostram sententiam omniū maxime confirmet. Nam si huic uena quæ edirecto est in octauo die secta est, sequitur quod hanc uenam, id quod tu negas, reuulsionis, & non deriuationis gratia secuerit. Galeno enim in eius aphorismi cōmentatione dicente, signa concoctionis terminant illud principium quod est pars totius morbi. Et in cōmentatione aphorismi undecimi 2. par. aph. crudissimus morbus est in quo nihil omnino expuitur. Quum igitur Anaxion ad undecimum usq; diem nihil expuerit, ut ex contextu orationis colligitur, sequitur crudissimum usq; ad eum diem fuisse morbum, & ut sequens est, uenæ sectionem in octauo die, in principio quod est pars totius morbi factam fuisse. Nec ad miratione dignum est principium pleuritidis ad tot dies posse produci, legenti apud Galenum lib. 1. ca. 18. de crisibus ubi hanc Hippocratis etiam sententiam explanat, perdurare principiū pleuritidis quoadusq; pauca & concocta ægrotans cœperit expuere. Quod cum Anaxioni non undecima, sed tantum in decimo septimo contigerit, sequitur ad eū usq; diem principium fuisse dilatum. Meminit autem huius sectionis uenæ Hippocrates, alioqui assuetus in eo libro tacere præsidia quibus utebatur, quoniam medici: ut scribit idem Galenus locum hūc enarrans: ueluti lege quadam sancitum obseruabant, ne post quartum diem uenam secarent. Putandum uero, inquit Galenus, quod alios sectione uenæ egētes secundo, tertio, quartoque tali remedio curauerit. Cur autē tantum in

Anaxion
pleuriticus.

Principium
pleuritidis ad
plures dies
produci.

A P O L O G I A C O N T R A

hoc Anaxione distulerit, licet Galenus nō dicat, forte fuit, quia antequā diliraret anceps erat Hippocrates an secunda uena esset, uel purgatorium medicamentum exhibendū. Viso aut delirio in sexto, & quod grauius se habuerat in septimo cum intensa febre, uehementiore dolore, spirandi difficultate, tussis molestia, atq; prater ea quod ad calefacientia nulla sequebatur doloris remissio, octauo die uenā secuit reuulsionis gratia non deriuationis ad loca proxima, quemadmodum in secundo libro uictus acutorum quoq; fecit, ut postea dicemus, quoniam adhuc erat morbi principium, nec aliqua praecefferat uel naturae uel artis euacuatio. Quid multis moror? non est repudianda inter initia uenae eiusdem lateris sectio, nam simul cū auersione euacuat, ideoq; prae ea quae ex aduersa parte fit, ex Hippocratis & Galeni doctrina, eligenda. Superest ut demonstremus quemadmodū Hippocratis & Galeni locos tibi obiectos torseris, nam alia quae interea scribis nihil ad nos.

**Locus Hip-
pocratis e-
narratur.**

**Hippocrates
in inflamma-
tionibus non
tantū reuel-
lit, sed & e-
uacuat.**

Primum autem Hippocratem libro secundo de uictu acutorum tibi equiorem facere conaris ita scribentē. Cum ergo ad iugulum dolor extenditur, aut grauitas uel brachium, uel mammillā, aut partes quae supra transuersum septum sunt infestat, interna cubiti uena secanda est. Neq; dubites copiosum detrahere sanguinem, donec uel rubicundior multo, uel pro puro, rubidoq; liuidus effluxerit, utrunq; enim accidere solet. At si eas partes quae sub transuerso septo sunt, dolor afficit, sed ad iugulum nō ascendit, tum uel nigro ueratro, uel peplio alius ducenda est. Dicis enim multas esse coniecturas Hippocratē deriuasse & non reuulsisse. Si enim retrahere uoluisset, nequaquā materia deorsum declinante, atq; ad ilia decedent purgatione deorsum per aluū, sed sursum potius per uomitum id facere studuisset. Multo minus ubi nedum iugulum, sed & brachium fluxus impeteret, ad ipsum amplius brachium adducere uoluisset &c. Sed ut omittamus quod antea demonstrauerimus eam uenae sectionē non esse deriuationem, nos ex Galeni cōmentario & ex selectis uerborum Hippocratis breuibus tuas coniecturas mendaces esse monstremus Hippocrates profecto in inflammationum initio non tantum reuellere, sed & euacuare solet, proin humores efficientes phlegmonē per ea

per ea loca ad quæ uergunt euacuat. Hinc cum costis inferioribus laborantibus, id assequi uix queamus, præsertim natura sursum minime uergente, nec grauantem dolorem in iugulo efficiente, sed potius deorsum tendente, idcirco tunc purgationem uenæ sectioni præfert, ut quæ ab affecto loco non solum reuellere, sed & euacuare possit. Affectis autem superioribus costis, consentit condoletq; iugulus, brachium, & mamilla, non autem, ut tu putas, eas partes fluxus impetit, ideoq; cubiti uenam in laborante particula secant, ut quæ copiose & celeriter ab affecta parte & reuellere & euacuare queat. In hunc certe modum Hippo. enarrat Gale. cuius uerba etsi antea quoq; citauerimus, quia tamē mire ad tuarū cōiecturam confutationē faciūt, ideo repetēda duximus. Cōstat, ait, Hippo. euacuare humores phlegmonem efficiētes, per ea loca ad quæ uergunt. Hoc enim uniuersaliter uerum est quod ab eo dicitur. Quæ euacuanda sunt cōduci debent, quo natura commode tendit. Id autem sæpenumero euenit, & uarie quidem, pro uarietate partiū membranæ costas succingentis. Affectis enim partibus eius superioribus, consentit condoletq; iugulus, brachiū, mamilla: Inferiorib. autem septum transuersum & hypochondria. Quum ergo dolor extenditur ad superiora, secanda est in brachij cubito uena quæ sanguinem à laborante particula copiose atq; celeriter reuellere & euacuare possit. Ex quibus omnib. satis constat simplicē reuulsionem non sufficere in phlegmonū initijs, sed quæ simul euacuat, atq; hinc est quod ad sanguinis mutationē educere dixit expediens, ut simul cū reuulsione euacuationis etiam modum exprimeret. Vide iam ut pulchre tuæ coniecturæ se ad Hippocratis & Galeni mentem accommodet. Si enim celeriter hæc laborantis lateris uena incidenda erit, certū est aliam non præcedere debere. Quod si uero nulla alia præcedat, id quod apertissime contextus demonstrat, & paulo ante ex Anaxionis historia etiam docuimus, euidentissimum est hanc uenæ sectionem reuulsionis gratia, & non deriuationis ab Hippocrate factā, & ut alij facerent præceptam, falso deniq; ex iuguli, brachijq; dolore cōiectas non solū materiæ motum sursum, sed & phlegmonē confectā esse, nam, ut diximus, uicino rum grauitas non simpliciter motū sursum, ad eas præsertim partes quæ grauitate afficiuntur, fieri indicant, sed quia per consensum afficiuntur,

Dolor iuguli
et brachij mī
re phlegmo-
nis confecti
signa.

A P O L O G I A C O N T R A

ideo motum seu impetum humorum ad superiores partes costarum fieri monstrant. Non autem phlegmonem esse confectam significare evidentius ferè est quàm ut ostendi debeat. Quomodo enim confecta sit, cum Hippocrates mox oborto dolore calorificis dolorem dissolvere tentarit, eaque spe frustratus ne acrior ex dolore fieret defluxio, celerrime ad eius uenæ sectionem, quæ plurimum ac celeriter à loco egrotante & retraheret et euacuaret peruenerit, adeo ut credibile non sit Hippocratem usque ad confectam iam phlegmonem uenæ sectionem distulisse, quàm mox ubi ex partium consensu ad superiores costas ferri humorum impetum animaduertit adhibuisse manifestum est. Denique cum pleuritidem iuxta rectitudinem fieri sciamus, non est, quemadmodum tu temere suspicaris, ut id quod in dextro est ad sinistrum reuellere tentemus. Cæterum impudentissimum mendacium est Galenum in libello de phlebotomia deriuationis tantum loca, non autem reuulsionis unicuique affectæ particulæ inuenire inquisiuisse. Nam si id uerum est cur mox tanquam epilogus antea dicta cõplectens subiungit. Porro ut summam dicam, incipientes phlegmonas reuulsu euacuare oportet: quæ uero inueteratæ iam sunt, ex ipsis si fieri potest, affectis partibus. Quod si nequeat, saltem ex uicinis. Etenim in incipientibus auertere quod influit expediens est, in inueteratis autem, ipsum tantum quod affectæ parti infixum est, euacuare. Et paulo post. Quippe reuulsiones cum euacuatione adhiberi magis debent in fluxionibus incipientibus. Quæ uero fiunt ex ipsis partibus affectis, aut illis uicinis, in phlegmonibus quæ uelut scirrhi naturam referunt. Quæ sane Galeni uerba non solum docent eum de reuulsione, at ea quæ simul euacuat, locutum esse sed nostram etiam sententiam, scilicet in inflammationibus inter initia non solum reuellendū, sed & euacuandum esse, confirmant. Quare uniuersæ nostræ disceptationis scopus his uerbis explicatur, nempe non simpliciter in phlegmonum initijs esse reuellendū, ut tu perperam contendis, sed simul etiam uacuandū. Quare rectissime Galenus in affectibus qui supra collum sunt humeralem siue externam uenam secandam esse præcipit, in ijs qui inferioribus sunt, poplitem aut malleolum, ac qui in medijs internam, quod qualibet earum à loco affecto & reuellat & euacuet. Erras itaque toto cælo quod non omnes iam dictas uenas ea facultate præditas esse ais, quando

Galenus in li.
de phleboto=
mia non deri=
uationis tan=
tū loca inqui=
siuit.

Summa toti=
us discepta=
tionis.

ais, quando qualibet earum in contrarium humorū impetum, ut supra demonstrauimus, uertere possit. Porro nemo est sanæ mentis qui Galenū neget à dextro in sinistrum, & econuerso reuulsionem præcepisse, ea tamen in inflammationibus inter initia usum non esse ex eiusdem uerbis iā demonstrauimus, simpliciter enim reuellit, nec euacuat à loco affecto id quod in incipientibus phlegmonibus simul fieri debet. Ad locum Galeni ex capite de reuulsione accedamus ubi inquit. Remedia reuulsoria sunt incumbente in pectus, aut uentrem humore, ad manus retractio. Quem æquiores tibi facere studens ais. Non statim sequitur in dextrū brachiū reuellendum esse quod in dextrum latus decurrit, si id quod in uentrem pectusq; irruit ad manus retrahi uoluit. Recte quidem cōiectas, uerum cum is locus uniuersalis sit, quo pacto in dictarū partium inflammationibus intelligendus ueniat, in particularibus Galenus edocuit, nempe 13. the-
ra. ubi ita præcipit. Si iecur, pectus, pulmo, aut cor phlegmone laborare inceperint, incidere internam. Et ne quis oppositam interpretaretur, mox subiungit. Ac perpetuo quidem in omnibus, quæ edirecto est. Atqui ais inconstantie hoc pacto accusandus uenit Galenus, qui statim postea id quod in dextrū it, ad sinistrum reuellendum esse monet. Minime inq, non enim in omnibus ex æquo affectibus reuulsionē à dextris ad sinistrū, & econuerso, locū habere dixit, nam cur aliās reliquas etiā reuulsionis species enumerasset. Proinde quod sine aliqua determinatione in uniuersalibus ab eo scriptum est, id ex particularibus definiendū erit, ubi nimis rum dispositiones in quibus quodlibet eorum quæ sine determinatione dicta sunt, conueniunt, inquiruntur, indicanturq;. Quod si non obser-
ues, dictū mirum in quos errores te præcipitem conijcias. Et ut altero exemplo id ostēdamus, nonne Hippocrates in aphorismis ita scribit. Do-
lores oculorum meri potio, aut balneum, aut formentū, aut uenæ sectio, aut medicamentum epotum soluit: quod si uero eodem indiscriminatim cuius dolori oculorum adhibeas, mirū in modum incommodabis. Pari ratione nō cuius affectui reuulsio quæ à dextris ad sinistra, & econ-
uerso fit, conuenit, sed huic illa, huic uero altera quedam reuulsionis species adhibenda erit, quemadmodum in particularibus edocet Gale-
nus, proinde nō est ut inconstantiæ hunc insimulare queas. Postremum lo-

Galenus re-
uulsione per-
uenæ in op-
posito sectio-
nem in phleg-
monū initijs
nō est usus.
Galenus locus
enucleatur.

Quod sine
determinatio-
ne dictū ex
particulari-
bus definien-
dum.

6 aph. 31.

Reuulsionū
species haud
indiscrimina-
tim adhiben-
dæ.

A P O L O G I A C O N T R A

Medicus natura probe
suo fungentē
munere imi-
tetur.
aph. 21.

cum ex libro de phlebotomia producis, quem more tuo tractas, hoc est, torques atq; retorques pro animi tui sententia, hunc autem tibi pugnare supra etiam satis demonstraui. Verum ne non in omnibus tibi satis factū esse dicas, et illum ipsum prolixius tractabimus. Locus Galeni sic habet. Quibuscunq; κατ' ἐξ ἑνὸς eruptionis sanguinis accidit, summum id cōmodum laborantibus adfert. Hoc autem κατ' ἐξ ἑνὸς quod in rectum intelligatur, omnibus confessum est. Quibus uero cōtra euenit, nihil iuuat, aut etiam interdū nocet, quod uires scilicet citra morbi leuamē deiiciat atq; exoluat. Non enim in liene turgente ex dextra nare erumpens sanguis, nec in iecore ex sinistra ullam fert utilitatem &c. Galenum tibi ijs uerbis nihil aduersari putas quod de sanguinis eruptione nō tan̄ reuulso rio, sed iudicatorio auxilio locutus sit. Atqui cum in inflammationibus medici studiū nō sit ut tantum reuellat, sed celerrime etiam simul euacuet, cogitare debuisses hoc nomine tibi magis aduersari Galenum. Si enim de iudicatoria sanguinis eruptione locutus est, quæ, teste Galeno in libro de crisibus, si bona sit per directū fieri debet, et medicū naturā probe suo munere fungentē imitari oporteat, sequitur quod etiam edirecto sibi et reuellendum et euacuandū sit, nam et id ipsum natura cuius ipse minister est facere conatur. Hinc recte Hippocrates monet: Quod ducere oportet, quo maxime natura uergit per loca conferentia cōducere. Non coincidit cū deriuatione reuulsio, ut centies iam monuimus, quod idē nō possit esse uicinum et propinquū, sed cum euacuatione, id quod te intelligere haftenus haud potuisse nō satis mirari possum, cū id ipsum ex cōmentario Galeni in decimū secundi de uictus acutorum ratione aphorismum, discere debuisses. Deniq; cum de reuulsione memoratarum partium aliquid in contextu sequi animaduertes, mutilum esse locum dices necesse fuit. Etsi uero dum hæc meditarer Galenus græcus, quod tūc domi nō fuerim, ad manum nō erat, ut genuinā tibi ostenderem sententiā, tamē utcunq; legas certum est Galenū hoc loco ab exemplo naturæ, quæ in iudicationibus bonis per directū noxia excernit, colligere reuulsionē quæ in inflammationibus adhibetur, edirecto lateris affecti fieri debere. Idq; uerum esse pleuriticorum et oculorum dolentium exemplo docet dum inquit. Quin et pleuriticis, quæ edirecto laborantis lateris

adhibita

MEDICVM LOVANIEN.

adhibita fuit sanguinis missio, clarissimam saepe utilitatem attulit: quæ uero ex brachio, opposito, aut omnino obscuram, aut certe post temporis interuallum. Adhæc oculorū persæpe grauissimos dolores edirecto uenæ, quæ humeralē nominant, sectio intra horæ unius spaciū cōpescuit. Nec ualet quod dicis Galenū eos duntaxat ijs uerbis reprehendisse, qui per oppositam uenā nō solum reuellere, sed & deriuare posse sibi persuaferunt, quales & adhuc nostro seculo durare addis. Nam quis non uidet id tuum esse commētum, cum Galenus ne per somnium quidem quod fingis cogitauerit, id quod cuius uerba eiusdem exculicenti euidentissimum erit. Porro tandē te ipsum iugulas cum ais: non ergo reuulsionis, sed euacuationis ab opposita uena tulit fœlicitatem, nam id ipsum est cur illa nō incidamus inter initia, sed aliā potius quæ non solum reuellere sed & euacuare possit, eam scilicet quæ edirecto est. Quid multa? Omnes tuæ rationes hunc tendunt ut monstrent Galenum plus euacuationi q̃ reuulsioni studuisse, nos uero utriq; in phlegmonū imitijs studuisse, & ob id uenam quæ edirecto est incidisse euidenter demonstrauius. Hinc, ut summatim dicam, erras quod reuulsionem simpliciter sufficere cōtendis, quodq; deriuationem cum euacuatione confundis, adeoq; putas nunq̃ nisi deriuatione euacuare posse medicum, id quod dicere absurdissimū est, quod nō raro utrunq; una uenæ sectio præstare queat. Falleris itaq; tu qui passim Galenum deriuasse adseris, ubi euacuauit, nec euacuationem à deriuatione discriminas. Lege igitur, perlege, relege uniuersos Gale. & Hippo. libros, nihil certe inuenies quod nobis aduersetur. Vellem autem iotam saltem produxisses ex Galeno quæ manifeste tuam sententiam astruxisset, & pedibus in eandem nos pertraxisses. Non est itaque quod pertinaciæ nos accusare queas quum omnes locos quos in fine disceptationis inutiliter repetis, te perperā intellexisse, & contra Galeni mentē in tuam torfisse sententiā demonstraauerimus. Insigne hoc mendaciū transilire non potui q̃ scribis cubiti uenā menses citare ex Galeni authoritate posse, quū is ipse plane cōtrariū asserat. Ita enim in lib. de sanguinis missi. ait. Quæ ex cubito fiunt euacuationes, aliud etiā habent adiunctū malum: nempe quod purgationes, menstruas cōprimant. Certe si

Epilogus.

Cubiti uena
incisa menses
cohibet.

APOLOGIA CONTRA MEDIC. LOVAN.

uel unicā pudoris haberes, tam perditē tāti uiri authoritate abuti nō deberes. Sed id ut faceres coēgit te peruersa ueterū interpretatio, atq; adeo cum eosdē à cōtradictione, à qua alienissimī sunt, uindicare studes, facis ut te plane in ijs nihil intelligere p̄das, uel si intelligis, certe de industria te in Louaniensiu gratiā ueritatē oppugnare indicas. Atqui ut finem tandē faciamus, cū honestissimā esse contentionē fatearis quæ ueritatis amore suscipitur, non aegre feres si quando immodestius tecū disceptauerim, nā huc me ueritatis pertraxit studiū, cui nihil posthabere uir bonus atq; ex animo pius debet. Ego uicissim, tantum abest ut me tibi insensum habeas, ago gratias q̄ maximas q̄ me in hunc tecum disceptandi campum prouocaueris, nam ea re effecisti ut hodie multo sim certior in inflammationū initijs ueuā edirecto sectionem prodesse q̄ antea fuerim unquā. Et non diffido si ut ueritati patrocinares hanc disceptandi prouinciā subiisti, quin statim in nostram sententiā iturus sis, quando in alijs, quod sciam, nihil à nobis dissentias. Quod si uero te acerbius q̄ par sit tractatum esse putes, cogitandum erit uerum esse quod passim decantatur. Qui quæ uult dicit, quæ nō uult audiet. Deus optimus Maximus tibi ac nobis eum det animum qui perpetuo ad ueritatem aspirare uelit.

F I N I S.

In nuncupatoria Epististola Apologiæ, pro uocabulo Alpes passim montana substitues.

MATTHAEI

MATHAEI CVRTII

TICINENSIS CVM NEOTERICIS

Medicis de uenæ in pleuritide sectione
disceptatio.

VVMAMVLTIS hæc ptractata sit quæstio, num in pleuritide mittendus inter initia sanguis sit ex uena interna, basilicam uocant, eiusdem lateris, an oppositi, et adhuc hodie omnes fere medicia curandi ratione Hippocratis ac Galeni deuiant, ideo hanc ipsam hoc tempore ad unguem explicandam esse nobis censui. Quatuor autem *Diuisio.* præcipue peragam. Primum Hippocratis & Galeni autoritatibus internam brachij eiusdem lateris secandam esse uenam monstrabo. Deinde contrarias Arabum sententias explicabo. Tertio nostram sententiam rationibus firmabo. Quarto nobis obiecta confutabo.

Quod ad primum attinet, basilicam seu in- *Primum* ternam uenam eiusdem lateris in pleuritide inter initia incidendam docet Hippocrates secum uictus acutorum decem, ita scribens, Quum ad
G

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

Hippocratis
locus expli-
catur.

Sanguinis
mutatio

iugulum dolor extenditur, aut grauitas uel bra-
chium, uel mammillam, aut partes quæ supra
transuersum septum sunt, infestat, interim cu-
biti uena secanda. Neq; dubites copiosum de-
trahere sanguinem, donec uel rubicundior mul-
to, uel pro puro, rubidoq; , liuidus effluxerit.
Quibus uerbis & si ex quo latere sanguis detra-
hendus sit non expresserit, tamē quid senserit
ex alio loco facile deprehendi potest. Is est in
quarto uictus acutorum sexagesimo septimo,
ubi in hunc modum scribit. Si dolor ad superi-
ores partes extenditur, ut iugulum, mammillā,
brachium, internā brachij uenam secare oportet,
ab eo uidelicet latere, quod dolore fuerit
affectum. Quod si uero quis suppositiciū esse
hunc librum contendat, nihilominus tamē de
interna eiusdem lateris locutum esse Hippocra-
tem fateri cogitur. His enim uerbis, neq; dubi-
tes copiosum detrahare sanguinem, donec uel
rubicundior multo, uel pro puro, rubidoq; , li-
uidus effluxerit, euidenter innuit se de interna
oppositi lateris locutū non esse, nam cum hec ip-
sa a particula laborāte nihil euacuet, fieri nō pōt
ut ex eiusdem sectione ad sanguinis mutationē
peruenia

MATH. CVRTII DISCEPTATIO.

perueniamus, nisi post extremā euacuationē,
quam mox ægrotantis interitus comitat. Sang
uis namq; ut in commentario eius aphorismi,
& in libro de sanguinis missione testatur Gale
nus, in latere inflāmato collectus caliditatis cau
sa a suo colore euariat. Reliquarum uero partiū
sanguis, sui similis permanet. His accedit quod
constat Hippocratem euacuare humores phleg
monem efficientes, per ea loca ad quę sua spōte
tendunt, ideoq; ex eo latere in quo dolor & gra
uitas est, ueluti ad quod commode natura ten
dat, sanguinem esse detrahendū precepit. Hinc
cum unicum hoc studuerit Hippocrates, ut q̄
ocysime a laborante particula euacuaret, dolo
re ad inferiora uergente, potius medicamentis
purgandum esse statuit, q̄ ita cōmodius a loco
inflāmato noxia traherētur, quod ob nimīā
distantiam, præsertim natura sursum minime
uergente, nec dolorem grauantē in iugulo effi
ciēte, per uenę internę sectionē fieri posse haud
putauit. Cæterū per internam uenā intellexisse
Hippocratem eam quę in eodem latere est in cō
mentario etiam testatur Galenus ita scribens.

Hoc loco rursus explanat sententiam ge

G ij

Κάνταυθα

πάλιν ἐρ-
γάζεται τὴν
τοὺ γνησίου
μέρους γνώ-
μην· ἐπεὶ πα-
ρελέλειπτο
δὲ σωεπι-
νοοῦ μὲν
ῥῖσ ἐιρημέ-
νοισ ἀνθρώ-
ποις, οἱ
ὅν καὶ ὁρᾷ κα-
τ' ἐνθὺς πε-
πνυμένους
πλευρᾶς ποι-
εῖσθαι τὴν
φλεβοτομί-
αν, ὅπερ ἐλ-
λως ἐπι-
πνυμένους
ἔχει τὴν ἐν
τῷ βραχίονι
φλέβα τὴν
εἰσὶν ἐπ' ὅ-
τι κότερον ἂν ἢ
τῶν μερῶν
κατὰ τόπον.

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

nuinae partis libri. Quodem omiserat, sed per
ea quæ ab eo dicta sunt facile subaudiebat, adie-
cit, hoc scilicet, edirecto affecti lateris faciendā
esse uenæ sectionem. Quod ijs uerbis indicat, in
ternā brachij uenam secare oportet, ab eo uide-
licet quod dolore fuerit affectū. ♣ Ex his omni-
bus constat q̄ uena nequaquā in crure, sed in bra-
chio, eoq̄ edirecto posito, ex Hippocratis sen-
centia secanda sit. Atqui nō desunt qui Hippo-
cratem in locis iam citatis deriuasse & nō reuul-
sisse interpretētur, q̄ eam uenæ sectionem non
in principio, sed ubi iam tota materia fluxa fue-
rit, ita enim loquūtur, adhibuerit. Verum his
repugnat curādi Hippocratis ratio, qui primū
calorificis fomentis, si sanguis ad costæ mēbra-
nas præter naturam decumbens exiguus, aut
ubi fuliginosi flatus modici fuerint, dolorē dis-
soluere conatur. Vbi uero fomētis dolor seda-
ri non potest, euident inditium est paulo uehe-
mentiore sanguinis ad locum affectum esse de-
cursum, doloremq̄ ilico auctiorem fieri, hinc
calorifica, ne a uicinis superflua adtrahant, abij-
cit, & mox nullo alio interueniente remedio ex
latere affecto sanguinem detrahit. Ita ut manife-
stus Hippocrates in prædictis locis nō de deriuatiōe locutus est.

Hippocrates in prædictis locis nō de deriuatiōe locutus est.

CVRTII DISCEPTATIO.

stissimū sit primam indicationem Hippocratē
a dolore sumpsisse, alteram uero ab humorib.
ad locum affectum decumbentibus, adeo ut ue
hementer errent, qui aliam inter has duas inter
uenisse putent. Primum enim exiguum sangui
nem aut fuliginosum flatū calidis fomentis dis
cutere tentauit, quo ob immodicam iā dictorū
copiam nō succedente, statim ad internæ affecti
lateris sectionem, nulla alia præcedēte, id quod
series uerborū satis mōstrat, festinauit. Hacte
nus Hippocratem nostram probare sentētiam
ostendimus. Iam Galenū hoc idem agere mon
strabimus. Is em̄ in cōmen. decimo libri secun
di uictus acutorū ita scribit. Quamuis uenæ se
ctio undecunq; fiat euacuet a toto animalis cor
pore, nō tamen uelociter neq; æqualiter ex om
nibus uenis. Nostra aut intentio studiumq; eo
uertitur, ut a loco phlegmonem patiente, plus
sanguinis ac celerius euacuetur q̄ a reliquis cor
poris partibus, præsertim in morbis acutis, id
quod interna in cubito uena facit. Internam ue
ro affecti lateris intelligere Galenum euidētissi
mum est inde, q̄ opposita a loco inflāmato cele
riter euacuare non queat. Idem Galenus libro

G iij

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

“ deci, tertio thera. in hūc modū scribēs nostrā sē
“ tentiā cōfirmat. Vbi iecur, pectus, pulmo, aut
“ cor phlegmōe laborare incoeperint, internam
“ incidere oportet. In angina, primas in manib.
“ secundas eas quæ sub lingua habent. At ijs quæ
“ in occipite sunt sic afflicti, etiam eam quæ in cu
“ bito est, nec nō eam quæ habetur in frōte. Reni
“ bus uero & uesica, pudēdo & utero sic habenti
“ bus, eas quæ in cruribus sunt sitæ: ac potissimū
“ quæ circa poplitem sunt: sin minus, eas quæ iu
“ xta malleolum, ac perpetuo quidem in omnib.
“ quæ edirecto est. Et multo apertius in li. de rati
“ one curādī per sanguinis missionē ubi ait. Quī
“ & pleuriticis, quæ edirecto laborantis lateris ad
“ hibita fuit sanguinis missio, clarissimā sæpe uti
“ litatem attulit: quæ uero ex brachio opposito,
“ aut omnino obscurā, aut certe post tēporis in
“ teruallum. Ex quibus uerbis sole clarius fit Ga
“ lenum in inflātionibus interiorib. uenę quæ
“ edirecto est sectionem probasse, & ne quis hāc
“ ipsam iam fluxa materia eū adhibuisse diceret,
“ addidit hæc uerba: ubi phlegmōe laborare cœ
“ perint, quibus hanc suspicionem plane exclude
“ re uoluit. Idem lib. secundo ad Glauconem do
“ cet in

CURTII DISCEPTATIO.

cet in eum modum scribens. Fluentium igitur humorū, retractio: sic em̄ Hippocrates nominat: eorum autē qui mēbrum iam obsederunt, deriuatio medela est. Vtrūq; autem euacuatio nis genus per communes uenas fieri præcipit. Et paulo post. Quod enim ab ipso κατ' ἴξιν dicitur, hoc ipsum est secundum rectitudinē. Interiores aut uenas incidere oportet: hæ em̄ uicini ores magisq; edirecto sunt patientibus membris. Quibus uerbis satis indicat, phlegmōe laborare incipientibus mēbris edirecto secandas esse uenas. Nā id ipsum significare κατ' ἴξιν in li. etiā de sāguis missiōe docet ita scribēs. Hoc aut κατ' ἴξιν quod secundū rectitudinē dicat, ōnib in confesso est, cū se penumero hac uoce κατ' ἴξιν aperte in hoc significato utatur. Quid multa? passim Galenus hāc uocē, secundū rectitudinē interpretatur. Hactenus Hippocratis atq; Galeni autoritatibus sententiā nostrā firmauimus.

Secundo loco Arabum pugnantes nō solū cū Hippocrate & Galeno, uerū etiam inter se ipsas sentētiās, Auicēne scilicet, Razis, Mesues, et Auerrois, explicabimus, neminēq; ex ijs quū hodie medicantur medicis, has ipsas sequi monstrabimus.

τὸ λέγει κατ' ἴξιν ὅτι ἐν τοῖς λέγει πάντες ὡμολόγηται σαφῶς αὐτὸ κεχρημένον πολλάκις τὸ σημαίνει κατ' ἴξιν φωνή
Secundum

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

Razis sententia

Razis opinio quæ ex cap. de pleuritide noni ad Almanforem libri colligitur hæc est. Quod in principio pleuritidis mittatur sanguis ex basilica eius partis in qua dolor est nisi totum corpus multo sanguine repletum fuerit, tunc enim ex latere contrario sanguinis detractio fienda. Ex quibus uerbis euidentissimum est Razem non semper uenæ edirecto affecti lateris sectionem, sed tunc solum quum corpus multo sanguine refertum est, damnare. Id quod & in libro Diuisionum capite quinquagesimo quarto facit dum ait. Si pleuritis sit ex sanguine dominante eius cura est phlebotomia basilicæ ex latere opposito, deinde in die tertia ex latere doloris. Et paulo post. Si pleuritis est ex bile flaua, cura eius est phlebotomia de basilica in latere doloris. Cum aut Galenus par. sexta aph. commet, tricesimo tertio ut plurimum a biliosis humoribus pleuritidē fieri innuat, quod subcingentis costas membranæ substantia densa sit, nec propterea quosuis hoc nomine humores suscipiat, sequitur quod ex Razis sententia ut plurimum etiā in pleuritide basilica eiusdem lateris secanda sit. Proinde ab eius opinione recedunt uulgo medicantes medici, qui

MATH. CVRTII DISCEPTATIO.

ei, qui nunc ex eodem, sed semper opposito latere sanguinē detrahūt. Nō nihil a Raze uariat Auicenna, cuius hæc Fen deci. tertij Ca. tract. quinto ca. pri. de cura cōmuni apostematum partiū pectoris & pulmonis sententia est. Ex rebus cōmunibus est phlebotomia, sed in principio ex latere diuerso, & magis festina de saphena opposita in lōgitudine, & post ipsam de basilica opposita in latitudine, & post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si aut nō appareat, tūc non oportet ut dimittatur phlebotomia cephalicæ, quamuis sit eius iuuamētum minus & tardius. Deinde post aliquot dies ex latere conueniēte in latitudine. A qua nimirū sentētia totus etiam medicamentum neotericorū medicorū chorus discedit, cum nunc tot uenæ sectiones admittant, neq; magis saphenam oppositam in longitudine q̃ basilicam oppositā in latitudine secerit. Mesues sententia est ut in principio adhuc fluēte materia fiat diuersio, & si materia sursum ascendat & nondum ex toto repleat, neq; magna plenitudo corporis fuerit, ex basilica oppositi lateris extrahet sanguis usq; ad mutatiōē sanguinis. Si aut repletus fuerit, phlebotomet

Auicennæ sententia

Deum immortalē quid hoc Canone insulsius? quid deniq; humano generi perniciosius esse posset?

Hic de industria omisimus quæ in cōcordiam Galeni

& Auicennæ Curtius producit, q̃ omnia præter utriusq; mentem torta sint

Mesues sententia

H

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

*Omifimus et
hoc loco quæ
Curtius ut
Mesuen cum
Raze cõcor-
de faceret cõ
tra utriusq;
mẽtem scrip
sit.
Auerrois se
tentia*

saphena in pede opposito, qm̃ est eius iuuamẽ-
tum festinũ & sublime maxime in ascensu ma-
teriæ ad caput. Si uero materia iã fluxa fuerit ex
eodem latere fiat phlebotomia. Quam nimirũ
sententiã nemo hodie medicantium sequitur.
Auerroes in omnibus inflãmationibus oppo-
sitã esse secandã uenã contendit, atq; adeo Gale-
nũ in uniuersalibus sermonibus aliter q̃ in par-
ticularibus scripsisse nugatur. Huius senten-
tiam hodie medicãtes nō amplectuntur, q̃ om-
nes ferme in iecinoris inflãmationibus uenam
quæ edirecto est secandã scribant. Auenzoar
in omnibus pectoris inflãmationibus ex oppo-
sito detrahendũ esse sanguinem statuit. Eius
uerba hæc sunt. Cura horum est phlebotomia
oppositi lateris, licet quibusdam medicis uisũ
sit q̃ fiat ex latere apostematis, inducentes sup
hoc uerba logicalia & sophistica, quod non ui-
detur rationabile, nec uerum esse, imo credo
certissime quod est omnino mors a grotantis.
Neq; eã hodie in uniuerſum medicantes opini-
onem imitantur. Iam sole clarius constat, &
inter se maxime esse discordes Arabes, ita ut ne-
mo nisi demens plane sit illos imitari uelit.

Auenzoar

*Explosa est
hæc sententia
per Petrum
Brisolium*

Reliquū est ut tertiū qđ pollicitus sum prae
 stē, nempe ut rationib. nostrā sententiā fulciā,
 quarū hāc prima esto. Cum in iocinoris inflā
 matione interna quę edirecto est incidatur, erit
 itidem et in pleuritide incidenda, qđ non adsit
 aliqua diuersitatis ratio. Atqui obtrudet quis/
 piā Nicolū Florentinū qui duas affert. Prima
 qđ in iocinoris inflā matione uehementius qđ in
 pleuritide ad locū affectū trahanē ab uniuerso
 corpore humores, ideoqđ oportet ut dextri late
 ris interna uena secetur, quo humores attracti
 euacuentur: In pleuritide uero cū tractus non
 sit tā uehemens, reuellenda potius ex opposito
 latere humorum impetus. Verum ratio hāc
 oppositum potius euincit. Cum enim in pleu
 ritide dolor sit uehemētior qđ in hepatis inflam
 matione, hepar enim hebetē ueluti sensum ha
 bet, membrana autem subcingēs ualde sensilis,
 dolorqđ omnium maxime attrahat, sequitur qđ
 tum magis, quam in hepatis phlegmone edi
 recto uena secanda sit. Secunda Nicoli diuer
 sitatis ratio hāc est. In hepatis inflammatione
 uena opposita multum ab affecto loco distat,
 ergo ab eo nihil euacuat. In pleuritide uero

Tertium.

Ratio hāc do
 cet ut i oibus
 inflāmatio. b.
 edirecto inci
 damus uenā.
 Nam perinde
 ut iecur, tāqđ
 mēbrū prin
 cipatū in cor
 pore habēs
 ab iniuria prę
 ter naturā cō
 fluentiū humo
 rū illico uin
 dicandū erit,
 ita et reliqua
 mēbra interna
 ut diximus in
 apologia no
 stra.

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRITIS

Phlegmonis
generatio

uena opposita non in tantum distat. Ratio hæc
nō procedit, quoniā si fuerit inflammatio in co
stis inferioribus, tū eodem erit ab utrisq; distā
tia: in eodē .n. loco sita sunt. Ob id distantie ra
tione in pleuritide nō minus q̃ in hepatis inflā
matiōe edirecto ut uenā incidas licebit. Ratio
nostra secunda cur edirecto uenam secandā esse
dicamus hæc est. Cum omnes hodie medicātes
in eo concordēs sint, ut ubi tota, uel pene tota
fluxa est materia, q̃ tū liceat ex eodem latere de
trahere sanguinē, sequitur q̃ in principio pleu
ritidis ubi fere tota materia ad locū affectū fluxa
est, edirecto sanguis mittendus sit. Fluxam aut
esse ad locum affectū ex phlegmonis generatio
ne, quā tradit Galenus in li. de inæquali intem
perie, demonstrabimus. In generatiōe phlegmo
nis primū maiores uenæ opplētur, ac distēdūt,
ab ijs minores, atque ita res procedit, donec ad
minimas sit peruentū. In ijs ubi ualēter impa
cta fluxio est, nec adhuc sistit: partim eius per ip
sarum ora, partim per tunicas, uelut colatū fo
ras transmittitur: tum uero spacia ipsa uacua q̃
inter prima sunt corpora, fluxiōe implētur. Sic
omnia ab humore, omniq; ex parte incalescunt
ac per

CVRTII DISCEPTATIO.

acperfundūt. Ex quibus uerbis satis liquet, q̄
inter initia phlegmones omnes uenę uicine sint
iam distentę, itemq̄ uacua inter ipsas spacia flu
xione impleta, ita ut ferme tota materia ad locū
phlegmonis fluxerit, hinc edirecto uena secāda
erit. At dicet aliquis, fateor totam ferme materi
am ad locū affectum decubuisse, at alia est quę
adhuc cōfluet, & eius noīe, ne scilicet accurrat
ut opposita incidatur uena oportet. Respōdeo
cum medici studium hoc unicū esse debeat, ut
phlegmones incrementum prohibeat & dolor
mitigetur, sequitur q̄ potius ad euacuādos hu
mores qui iā ad affectū locum decubuerūt sibi
festinandum sit, q̄ ad reuellēdos eos qui adhuc
confluere possunt. Qui .n. ad circumstātes iam
partes & ad locū affectū decubuerunt, hi plane
dolorem & phlegmonē auctiorē reddūt. Hinc
uehemēter errant qui inter initia pleuritidis re
uellere tantum student, cum sit simul reuellēdū
& euacuandum, id quod eiusdem lateris uenę
sectione efficimus. Testis Galenus qui cōmēta.
deci. secundi uictus acutorum ait. Nostra intē
tio & studium eo uertit̃, ut a loco phlegmonē
patiente, plus sanguinis accelerius euacuet̃, q̄

Medici in phl
egmōe studiū

Inter initia si
mul reuollen
dū & euacuā
dum

H in

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

a reliquis corporis partibus.

Natura per
directū super
vacua excernit.

Tertia ratio. Cū natura probe suo in excernendis superuacuis fungit munere, tūc semper secundum directū excernit, ut liquet ex Galeno in tertio de crisib. & in lib. de sanguinis missione, hinc medicū q̄q; qui eandē ubi probe operatū imitari debet, ex opposito latere euacuare nō oportet. Dicent fortassis id ipsum uerū esse ubi humores integre cōcocti fuerint, nā tūc minime natura per oppositū excernit, atq; nobis sermo est de principio pleuritidis, in q̄ nimirū humores morbum facientes adhuc crudi sunt. Respondeo, naturam semper probe excernere ex eodē latere, hinc humoribus existentib. crudis si per oppositum excernit, nō recte accommodat excernit, noxium .n. humorē ex eodem loco ad quē tendit uacuare oportet. Proinde si contingeret etiam naturā ex opposita parte excernere cōcocta, attamē tunc non integre & perfecte excerneret, q̄ huic nulla cū affecto mēbro sit cōmunitas. Ob id cum studium & intentio nostra inter initia inflammationū sit nō solū reuellendi sed & euacuandi, sequitur q̄ edirecto sanguis mittendus sit, & minime ex opposito.

Quarta

CVRTII DISCEPTATIO

Quarta ratio. Nō esse inter initia pleuritidis ex opposito reuellēdū ex his quæ sensui obuia sunt liquet. Sit fons magnus, aqua refertus, a q̄ a dextris & a sinistris riuuli multi oriāt, qui aūt a dextris sunt cæteris pleniores existant: intentio uero nostra sit ut aquā per riuulos a dextris emanantē reuellamus & euacuemus, tū quidē euidentissimum fiet, si fontem quis a dextris exhauriet, citius riuulos q̄ a dextris sunt retrocedere ac deficere q̄ quia sinistris existūt. Ex Galeni aūt sentētia uena caua est ueluti fons in corpore, a q̄ multi uenarū riuuli oriunt̄ a dextris et a sinistris, q̄ per totū ad deferēdum sanguinem spargunt corpus. In pleuritide itaq̄ uenæ tam maiores q̄ minores latus affectum circūiacētes oppletæ sunt, a quib. si uacuare uoluerimus, et facere ut sanguis q̄ in ijs est retrocedat ad uenā cauā tanq̄ ad fontē, ex eodē quidem latere detrahēdus sanguis erit, nā ita ilico retrocedet ex riuulis ad fontē sanguis, id certe q̄d minime fiet ubi ex opposito detraxerimus. Quarta ratio. Humores faciētes pleuritidem ex eodem ad affectum locum confluunt latere, Ergo ex eodem latere etiam mittendus sanguis; nam hoc

simile.

Fluxus humorum secundum rectum.

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

pacto siue ab infernis siue a supernis humorū motus fiat, illorum defluxus ad affectum locū impeditur. A supernis enim si decumbant, certum est eisdem uenæ internæ quæ edirecto est sectione auerti, quia humores defluentes penitus euacuat. Ab infernis uero si ferantur, iterum eiusdem uenæ sectio illos intercipit, prohibetq; ne ad uenas costas alentes prrtingant. Dato autē q; ex opposito etiam latere ad affectum locum cōfluant humores, tamē nihilominus si reuellere uis oportet ut ex eodem latere sanguinē detrahas : nam ita riuuli edirecto a suo fonte deriuati rectius exhauriūtur, ut antea ostēsum est

Sexta ratio. Omnes iuxta Galeni mētem fatētur in inflammationibus hepatis, uteri, capitis ac aliorum membrorum ex eodē latere esse detrahendum sanguinem, tantū in pleuritide diuersum statuunt. Atqui si fluentib. humorib. a dextra capitis parte ad sinistrā, in oculoq; efficientibusq; phlegmonem, Galenus ex eodē latere sanguinem mittit, cur non similiter in inflammatione pectoris humoribus de dextra ad sinistram, aut econtra fluentibus, ex eodem latere sanguinem detraheremus. Quod si dixeris humorib.

moribus de dextro ad sinistrum fluentibus, nō oportet ex sinistris sanguinē detrahēre, quia ita humores ad affectum locū trahunt. Quare igit Galenus eiusdē lateris uenæ sectionē in omniū membrorū inflammationibus, quocunq; modo humores confluāt, cōmendat? Certe nullā diuersitatis rationem subesse liquido constat.

Septima ratio. Hippocrates prima aphorismorū particula quæ ducere oportet, quo maxime natura uergit p̄ loca conferentia eo ducere præcepit. Si itaq; natura in pleuritide ad affectum locū humores detrudit, debet eosdem & medicus per idē latus educere. Instas ille aphorismus de euacuatione tantū intelligendus uenit, nobis uero de reuulsione sermo est. Proinde uerum est q̄ euacuatio per eandem partem ad quam natura uergit fieri debet, reuulsio autem per oppositam. Respondeo, hunc aphorismum de euacuatione loqui uerum quidem est, at de ea etiā quæ simul reuellit, atq; in hunc modum citatur a Galeno commentario decimo secundi uictus acutorum, ubi ita scribit. Constat Hippocratē euacuare humores phlegmonem efficiētes per ea loca ad quæ uergūt. Hoc enim

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

uniuersaliter uerum est quod ab eo dicitur. Quæ euacuanda sunt, eo duci debent, quo natura cōmode tendit. Id autem sæpenumero euenit, & uarie quidem, pro uarietate partium membranæ costas succingentis. Affectis enim partibus eius superioribus, consentit condoletq; iugulus, brachium, mammilla. Inferioribus autem septum transuersum et hypochondria. Quum ergo dolor extenditur ad superiora, secunda est in cubito ea uena, quæ sanguinē ab affecta particula, copiose acceleriter & reuellere & euacuare possit. Ex quibus Galeni uerbis sole clarius fit iam citatam Hippocratis sententiam de euacuatione quæ simul reuellit loqui. Iterum obtrudis, quomodo reuulsio fieret per idē latus, cum omnis reuulsio in contrariū humores trahat. Reuulsio porro omnis in contrarium fit, siue sursum, siue deorsum, antrorsum, siue retrorsum, intro siue foras fiat. Præscripsit tamē nihilominus Hippocrates modū tam de reuulsione q̄ euacuatione, ex qua parte rectius fieret, nempe ex ea ad quam natura cōmode tendit. Hic si in pleuritide natura ad dextrū latus humores detrudat, iter initia quidē ex eodē latere reuulsio facienda erit.

Octaua

*Quid multa?
nihil impedit
qui uenæ quæ
e directo est
sectio dici
possit reuul-
sio, quia in cō-
trariū humo-
rū impetum
trahit, ut dixi-
mus in apolo-
gia nostra.*

CVRTII DISCEPTATIO

Octaua ratio. Intentio nostra studiumq; in pleuritide, ex Galeni decreto, loco iam citato, eo uertitur, ut a loco phlegmonem paciente, plus sanguinis accelerius euacuet, q̃a reliquis corporis partibus. Phlegmone itaq; existente in latere sinistro, si ex dextro detrahimus sanguinem minus a loco affecto euacuamus q̃ ab alijs membris, quod omnium nocentissimum est, nam ita causas quæ ad phlegmones incrementum faciunt, calorem scilicet & dolorē, nō remouemus. Quomodo enim remoueremus si humores phlegmonem efficientes, atq; adeo in affecto loco tensionem procreantes, nō euacuaremus? Vt itaq; doloris magnitudo mitigetur, calorq; immodicus reprimatur, quorum utrunq; ad locum affectum humores ualenter tradit, oportet a loco phlegmonem paciēte euacuare, id qd fit uenæ sectione quæ e directo est.

Superest quartū ut scilicet aduersariorū ob- *Quartum*
iecta diluamus. Primum, quod Achilleum esse arbitratur, ex septimo colliget Auerrois cap. xxix. desumptum est, qui Galenum alia uniuersaliter precepisse, alia particulariter obuiisse nugatur, Nam in libro de reuulsione Galenus in

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

Hoc obiectū
in apologia
nostra etiam
cōfutauimus.

uniuersum reuulsionem moliendū esse ait humoribus sursum fluentibus, deorsum: deorsum uero in contrarium: intro autem uergentibus foras: ac rursus foras ruentibus, intro. Sin ad dextram inclinent, ad sinistram: ad sinistrā uero abeuntibus, in partem aduersam. Retrorsum autem concedentibus, antrorsum: antrorsum uero contra retrorsum. Contrarium autem in xiii. the. metho. docet, ubi inquit, q̄ iecore phlegmonē paciēte ex dextro, liene uero, ex sinistro detrahendus sanguis sit. Cum itaq; Galenus in uniuersalibus ex opposito reuellendum statuerit, fieri non potest, ut in pleuritide ex eodem latere sanguinem mittēdum dixerit. Hoc equidem argumentum plane inualidū existit, ridiculum enim penitus imaginari Galenum praecepisse in qualibet inflammatiōe omnes reuulsionis modos per uenæ sectionē adhibēdos esse, quū hoc pacto ī pleuritide alijsq; inflammationib. in quib. uehemēs ex omnib. corporis partib. humorū defluxus est, quater aut sepius etiā incidēda uena esset, quod absurdissimum foret, cum in pleuritide in qua humores tendunt,

CVRTII DISCEPTATIO.

tendunt ad hypochondria, iuxta Hippocratis
& Galeni sententiam, medicamentū potius pur-
gatorium, q̄ uenæ sectio cōpetat. Non ergo se-
quitur q̄ humoribus in pleuritide ad sinistrū
latus fluentib. trahendi sint semper ad dextrū,
nam si hoc uerū esset tunc humorib. intro uer-
gentibus, trahendi essent foras, & ita in omni
phlegmone interna, loco affecto cucurbitula
humores foras trahens adhibenda foret, quod
minime licebit. Instas adhuc omnes prædicti re-
uulsionum modi inflammationibus conueni-
unt, quia licet quouis modo humores ab affe-
cto loco remouere atq̄ alio trahere, id q̄d tot re-
uulsionis modis, citius q̄ uno expedies. Fateor
sane uerum esse q̄ humorum impetus a loco af-
fecto sit reuocandus, quodq̄ multi reuulsionis
modi adhibendi sunt, non tamē omnes per ue-
næ sectionē sed aliquid per cucurbitulas, ligatu-
ras artuū, frictiōesq̄, ut docet xiii. the. metho.
Galenus. At dicere posses si reuulsio cum phle-
botomia, a dextris ad sinistra & e contra non
esset adhibenda, tunc nunq̄ non ex eodem late-
re facienda erit, non enim apparet ratio diuersi-
tatis. Respondeo Galenum in multis inflam-

*Humorū im-
petus ab affe-
cto loco reuo-
candus,*

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

Alterius cru-
ris scarifica-
tio.

Duo in inter-
nis inflamma-
tionibus ne-
cessaria.

mationibus reuellere ex opposito, non tamen uenae sectiōe, sed scarificatiōe. Ita in xiii. thera. altero crure male habente, reliquum scarificare praecipit. Et dato q̄ reuulsionem per uenae se-
ctiōem que est ex opposito in externis inflam-
mationibus admitteret Galenus, tamen hāc ip-
sa in pleuritide alijsq̄ internis inflammationi-
bus locum non haberet. Nam cum in horum
principio duo sint maxime necessaria, reuulsio
scilicet & euacuatio, fit ut uena ex opposito que
alterum tantum efficere potest non sit secunda.
Cum itaq̄ in pleuritide inter initia non tantū
reuulsione, sed & simul euacuatione, eorum
humorū q̄ ad affectū locū iā decubuerūt, opus
sit, ex eodē latere sanguis detrahēdus erit, et mi-
nime ex opposito. Quid multa? Galeni de re-
uulsione in oppositū decretū, intelligitur de his
morbis, in quib. reuellendi sola est intentio, at
in quibus iam nōnulla portio humorū ad affe-
ctam particulam & hanc circumiacentia mēbra
decubuit, in his ut dolor mitigetur reuulsio cū
euacuatione requiritur. His accedit q̄ quātum
ex uenarum ordine, quem Galenus decimo cō-
mentario secundi uictus acutorum recenset, li-
quet.

CVRTII DISCEPTATIO.

quet, & supra etiam dictū est, uenæ quæ edire
cto est sectio plus reuellit in pleuritide q̃ ea quæ
ex opposito est, quia ita sanguis ex riuulis plus
æquo plenis ilico ad fontem reuertitur. Plus
etiam reuellere internam eiusdem lateris uenā
q̃ oppositi inde colligitur, si enim illa uacuat,
ne uacuum admittatur, citius humores eiusdē
lateris tanq̃ propinquiores retrocedent q̃ op-
positi, & ita etiā rectius a loco affecto reuellet.
Proinde minime uerum est humoribus ad dex-
tram corporis partem fluētibus ex sinistra per
uenæ sectionem esse reuellendos, q̃ plures alij
sint reuulsionis q̃ per uenæ sectionem modi.

Secunda aduersariorum obiectio est desum-
pta ex libro ij. Galeni ad Glauconem, ubi ait:
Fluentium humorum, reuulsio, eorum autem
qui iam membrum obsederunt, deriuatio me-
dela est. Si itaq; fluentibus humoribus adhibē-
da reuulsio est, inter initia quidem pleuritidis,
ubi humores adhuc fluūt, uena quæ ex opposi-
to est incidēda erit, nā reuulsio ad longinqua
& cōtraria fit. Adde Galenum lib. xij. the. qui
in phlegmonibus quæ adhuc in generatione
sunt, priorem euacuatione esse confluentis ad

*Obiectiones
has duas i a-
pologia no-
stra paulo die
lucidius cōsu-
tauimus. Nā
Curtius satis
obscure ex
antiqua uersū*

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

one & certe affectum locum sanguinis inhibitionē scribit.
 prater Gale- Inhibet aut reuulsiōe ad loca opposita, ergo ab
 nisūtiā, quē- initio uena opposita est incidēda, atq; adeo sem
 admodum ad per prius est reuellendum q̄ deriuandum. Fa-
 uersarij cita- teor quidem ut aduersarij cōtendunt, prius es-
 runt, testimo se reuellendum q̄ deriuandū, & quidē in pleuri-
 tia producit. tide prius reuellimus q̄ deriuamus, imo iuxta
 Proinde nec huius solutio Gaeni decimo cōmen. ij. uictus acutorum sen-
 nes ad genui tentiam, simul reuellimus & euacuamus, dum
 nā Galeni sen tētiā quadrāt internam uenam quæ edirecto est incidimus.
 Hinc est quōd Verum itaq; est reuellendum esse prius q̄ deri-
 multa hic o- uandum, falsum uero priorem esse reuulsiōē
 miseriam. euacuatione, nam in pleuritide & alijs inflam-
 Nec deriuati onis uim satis itellexit Cur mationibus internis simul utrunq; efficimus.
 tius, ob bar- Tertia obiectio, Galenus xiii. the. reuulsiō-
 barā ac ine- nem ad maxime longinqua fieri præcipit, ergo
 ptam Galeni potius ex opposito, q̄ eodem latere: & a uena
 traductionē. poplitis ac malleolo q̄ interna uena sanguis de-
 Reuulsiō qñ trahēdus erit. Respondeo reuulsiō sane ad ma-
 ad partes lon xime lōginquas partes fieri debet, si modo per
 ginquas fiēda easdem reuelli potest. Cum uero in pleuritide
 Nos in apo- uene poplitis aut malleoli sectio ob multam di-
 logia nostra stantiam humores iuxta costas existentes reuel-
 obiectū hoc lere non nisi multo temporis interuallo possit:
 multis modis
 cōsultauimus.

nam

CVRTII DISCEPTATIO

nam etsi uncias sanguinis sex euacues, tamē ex proximis tantum educes, & minime ex costis nisi post tēporis interuallū. Galenus autē ocyslime reuellendum & euacuandū a membro affecto præcipit, sit ut inter initia incidī non debeat. Et quum nō uno modo, neq; ex eodē loco, neq; iuxta eandē situs differentiam fiant reuulsiones, euidentissimū est reuulsionem ad maxime longinquas partes non semper per uenæ sectionē, sed aliquando cū medicamētis, aliquādo cucurbitulis, frictionibusue fieri. Reuulsio itaq; per uenæ sectionē ad maxime longinquantum locum habet cum reuellēdi tantū intentio adest, id quod tunc fit cū præseruare a morbis futuris conamur. Vbi autem non solū reuellēdi, sed & euacuādi studium est, ueluti incipiētibz iam phlegmonibus, ibi minime adhibēda erit. Hinc Galenus in libro de uenæ sectione ait, incipientes phlegmonas reuullu euacuare oportet. Quod autē reuulsio per uenę sectionē ad maxime longinqua in præseruatione tantū & non iam incipientibus fluxionibus locū habeat ex Galeno euidentissimū fit, qui locū hunc Hippocratis in libro de natura humana decla-

K

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

ἐπιτηδεύει
λέγει τὰς
τομὰς ὡς
προσώτα
τέμνειν ἀπὸ
τῶν χορδῶν
ἐοθα ἂν αἱ
δυνάμει
θήκασιν γί-
νεσθαι, καὶ
αἷμα συλ-
λέγεσθαι.

rans : operæ precium est, ut cultellus q̄ longissi-
me a loco ubi dolor esse & sanguis cogi didicit,
adigatur: ita scribit. Quod sane sectiones dixe-
rit eas, quas composita dictione uenæ sectiōes
nominant, recte interpretati sunt interpre-
tes, in eoq; conueniunt omnes. Quoniā uero
non explicuit utrum dolentibus iam partibus
iusserit a longinquis reuulsionem fieri influen-
tibus adhuc humoribus, an tempore quo pro-
be adhuc corpus ualuit, in hoc utiq; quis ei in-
dignabitur. Mihi autē magis de sanis dixisse ui-
detur, ita uolente illo assuefacere redundantes
humores, ut ad alias partes ferantur. In summa,
reuulsio per uenæ sectionem, quæ a lōginquis
fit in uehementi dolore, qualis in inflammatio-
nibus fit, adhibenda non erit, q̄ doloris cau-
sas adimere nō queat, alia ergo querenda quæ
non solum reuellit, sed etiam euacuat, ut est ea
quæ ex eodem fit latere.

Hæc obiectio
in apologia
nostra abunde
confutata est.

Quarta obiectio. Hippocrates in secundo
& quarto uictus acutorū libris ex eodem latere
sanguinē detrahēs de phlegmone iā cōfecta lo-
quit̃, id qd hæc uerba dolor iuguli, aut graui-
tas uel brachiū uel mamillā infestans, satis indi-
cant,

CVRTII DISCEPTATIO.

cant, ergo inter initia ex opposito cōueuit. Hippocratis porro his notis non principiū pleuritidis, neq; eiusde perfectionē, sed potius quando uenæ sectio, & quādo medicamentū purgatorium adhibendum sit, docet. Nam grauitas illa, dolorq; adsunt ante confectam phlegmonem, id quod nemo sanæ mētis negare potest. Nequaquā igitur Hippocrates de confecta iam phlegmone loquitur, imo de eius principio, in quo si dolor fomentis sedari non potest, mox nullo alio interueniente remedio, ex eodem latere mittendus sanguis erit.

Quinta obiectio desumpta est ex lib. ij. Galeni ad Glauconem, ubi si ad genu fluxus deferatur, incidere uenā in cubito, aut scilicet interiorem, aut mediam, docet. Atqui istud argumentum nihil aliud probat, nisi q; ex superioribus partibus sit euacuandum, ubi ad inferiora fluxus defertur, & econtra ex inferioribus, ubi ad superiora. Id quod ex sequētibus liquet uerbis dum ait. Si uero aliqua pars superior pateatur, per inferiora sanguis est educendus. Semper enim fluxionis motum ad contrarium trahere expedit. Quid multa? Galenus in omni

In summa nō docebūt hoc argumēto ex opposito brachio esse educendū sanguinē, quia neq; ex opposito neq; edirecto dictiones apposit Galen. hinc cū nihil definierit, locus hic ex universalib. eius

DE VENAE SECTIO. IN PLEVRIT.

*explicandus
erit, ubi ait.
Perpetuo qui
dē in omnib.
quæ edirecto
est.*

pleuritide sanguinē ex eodē latere detrahit, & ego non raro expertus sum, multiq; alijs uiri peritissimi, id ipsum ægrotantibus esse commoddissimū. Hinc mirari satis non possum recentiorum medicorum pertinaciam, qui non solū in pleuritide, sed & in omnibus alijs inflammationibus ex opposito latere sanguinē educunt, quod nō solum Galeno pugnat, uerumetiam ægrotantium mors est, cum enim in uno tantum latere affectus est, fit ut hoc modo in alterum etiam transferatur. Proinde errant quoq; omnes qui illos imitantur.

MAGANOAE EX OFFICINA

Petri Brubachij. An. M. D. XX XIII.

Mense Augusto.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO

Cæsareo ad Sexcentium.

